

Šiame numery

KĄ SKAITYTI IR NUO KO PRADĖTI?
ANTROJO MŪSŲ TEATRO FESTIVALIO SROVĖJE.

ARMIJOS VADAS TEVYNĖS GIRIŲ GLUDIMOJE.

KAI DZIAUGSMINGASIS DAILININKAS LICDL.

HENRIKO RADAUSKO EILERAŠČIAI.

JURGIO JANKAUS NOVELĖ.

LIETUVIŲ KALBOS STILISTIKA.

KAS GI TA PASAMONĖ.

NAUJI LEIDINIAI.

FILMŲ ĮVAIRUMAI.

KULTŪRINĖ KRONIKA.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

Antrojo mūsų teatro festivalio srovėje

Pokalbis su artėjančio Teatro festivalio komiteto pirminin. Anatolijum Kairiu

rūpesčio nekalia — kas įsipareigota, bus ir padaryta.

— Mes žinome, kad šalia Teatro festivalio darbų, jūs rūpinatės ir LB Jaunimo teatro veikla. Gal trumpai apie ją?

— Taip, tenka koordinuoti, jei šis žodis skaitančiam ką nors reiškia. Nesileisdamas į kalbines teorijas, Jūsų aiškesniam vaizdui, duosiu LB Jaunimo teatro šių pastatytų metų (1971) veiklą nuogais faktais. I. Šiais 1971 metais, sausio 16 d. LB Jaunimo teatras pastatė Kazio Binkio 5 v. pjesę ATŽALYNAS, po premjeros buvo surengti dar 4 spektakliai: sausio 17, vasario 13 (uždaras, tik vyr. lituanistinių mokyklų mokytojams ir mokiniams), balandžio 3 ir balandžio 4 dienomis. ATŽALYNĄ režisavo akt. Juozas Va-

lentinis. 2. 1971 m. gegužės 29 d. LB Jaunimo teatras suvaidino antrą šiais metais premjerą: šių žodžių autoriaus 3 v. dramą PALIKIMAS. Po premjeros buvo dar du spektakliai: gegužės 30 ir 31 dienomis. PALIKIMĄ režisavo komp. Darius Lapinskas. 3. II Teatro festivaliui ruošiamas Kosto Ostrausko divertismentas METAI. Premjera ketvirtadienį ir vienas spektaklis penktadienį. METAI yra trečias LB Jaunimo teatro pastatytinis darbas šiais metais. METUS režisuoja Marytė Smilgaitė, LB Jaunimo teatro veiklos aktyvus produktas.

Taigi, tik per vienerius šiuos metus buvo duotos trys premjeros su 10 spektaklių. Tenka pažymėti, kad ne visuose pastatytuose dalyvavo išimtinai jauni-

mas.

Pvz. ATŽALYNO veikale, kur yra 33 veikėjai, dalyvavo 11 aktorių svečių iš kitų sceninių vietų arba jokiai organizacijai nepriklausančių. METU sąstate irgi yra LB Jaunimo teatrui nepriklausančių aktorių. Už kiekvieną talką LB Kultūros fondas yra ir pasiliks nuoširdžiai dėkingas.

Nuo įsisteigimo dienos praėjo pusketvirtas meto, įskaitant ir suorganizavimo laikotarpį, kuris buvo reiklus ir triukšmingas, bet mažai vaisingas. Per trumpą laikotarpį buvo duotos 6 premjeros: Curriculum vitae, Viva poezia, Penki stulpai turgaus aikštėje, Atžalynas, Palikimas ir Metai. Vidurkis — 2 premjeros į metus. Nesakome, kad daug, bet reikiamuose dalyvavo išimtinai jauni-

jančio jaunimo ar įvairiais kitais darbais užsiėmusio LB Jaunimo teatro koordinatoriaus irgi nebūtų realu.

— O kaip jums atrodo mūsų Jaunimo teatro ateitis? Ar jis prigis ir įsipilietins? Ar Jūsų pastangos nebus tuščios?

— Šis klausimas rodo, kaip žmonės netiki ateitimi arba tiki jos beviltiškumu. Aš manau kitaip. Po to, ką mes nuveikėme vien šiais metais, pesimizmui vietos neturėtų būti. LB Jaunimo teatras yra mūsų kultūrinio gyvenimo faktas. Jis yra prigijęs ir įsipilietinęs iki savarankiškumo ribos. Jis veiks ir gyvuos net ir be vyresniųjų globos. Teatro jaunimas, nelyginant upę prie pat šaltinio, ras savo vagą ir kryptį. Mano rūpestis buvo išjudinti, parinkti ir paruošti. Tasai darbas yra atliktas, ir aš Jaunimo teatru neabejoju. Jaunimo teatras jau ne tik narių, bet ir režisierių turi iš savo tarpo: Marytė Smilgaitė, Živilė Numgaudaitė ir Rimvydas Vasiukevičius. Pastarasis šiais metais išvyko studijuoti į Los Angeles universitetą, specialiai dramos ir režisūros dalykų.

Mažėjančius Jaunimo teatro narius papildė nauji, nes jaunimas yra neišsėmiama versmė. Kiekvienais metais mūsų LB Dramos studija gausėja. Pirmaisiais metais, nors užsirašė 20 narių, ją telankė 8 asmenys. Antraisiais metais užsirašė 14, bet lankė 12, trečiaisiais metais lankytojų skaičius irgi buvo nežymus, bet maždaug pastoviai vidutinis. Šiais metais užsirašė 28 asmenys pirmą dieną ir vėliau įstojo dar 8 mergaitės. Kadangi daug nubyra arba dėl laiko stokos ne visada gali ateiti, pastoviai šiais metais studiją lanko 22 asmenys. Ir jie visi nori vaidinti. Pasikalbėkite su jais. Jei Dramos studija vaidintų, o ne mokyty, lankytojų skaičius būtų dvigubai didesnis. Didžiausia Dramos studijos problema yra kirčiavimas ir tartis, todėl ir vaidinti ne visi gali, nors visi nori. LB Dramos studijos stiprėjimas, jaunimo entuziazmas ir mūsų visuomenės palankus teatrui nusiteikimas "tuščias pastangas" paverčia vaisinga plūtimi.

Zinoma, bent Chicagos lietuvių teatrinio gyvenimo ateitis gera dalimi pareis ir nuo artėjančio festivalio. Ypač nuo visuomenės juo susidomėjo. O spektaklių vietas užpildyti žiūrovais, atrodo, čia dar turėtų būti nesunku. Ypač, kad ir visi trys veikalai yra čionykštei publikai tikra naujiena.

Va, losangeliečiai atveža neseniai konkurse premijuotąją ryškiausią mūsų dramaturgo Algirdo Landsbergio komediją "Paskutinis piknikas", hamiltoniečių šviežiena — žinomo mūsų romanisto ir dramaturgo Jurgio Jankaus "Audronė", gi Chicagos jaunimas jėgas bandys su modernaus Kosto Ostrausko "Metais".

Tai vis festivalio programos trys stulpai, kuriuos pastatyti ir sėkmingai išvesti vien tik aktorių ir režisierių neužtenka, reikia ir gausių žiūrovų.

KĄ SKAITYTI IR NUO KO PRADĖTI?

Išėjus skaitytojas kone alkūnėmis trindamas lageriuose su mūsų rašytojais ir pažinodamas kai kuriuos čia Amerikoje, ypač, per spaudoje jų pasirodžiusius straipsnius, pasisakymus, gal būt, galvoja, kad jie nieko naujo negalį jam pasakyti savo grožiniuose raštuose. Jei jau kuris labai patinka, tai gal perskaityti jo kelias knygas ir ilgus metus laukia tada pasirodant naujos. Yra įvairių skaitytojų ir, atrodo, jiems reikia atitinkamų knygų, rašytojų. Atrodo taip visuomet buvo ir kažkas panašaus dedasi net su mėgiama ar nemėgiama televizijos programom. Patinkamos programos sekamos kiekvieną kartą, kai tik jos pasirodo.

Bet, kadangi, ypač išeivijoje, produkcija pilna prasme neįmanoma ir net rimtesnis — produktyvesnis rašytojas kartais išsėmė, skaitytojas ir lietuviškos grožinės kūrybos skaitybą gal turėtų pažūrėti ir "grupiniais kriterijais". Grupiniais ne šio žodžio politinė spalva. Kriterijais, kurie neatitolintų jo nuo mėgiamo rašytojo, bet padėtų atrasti, kad ir netiksliai, bet bent panašias grupes rašytojų, kuriuose jis pagal savo skonį galėtų pasirinkti ir atrasti tai, ko jis ieško grožiniame prozos kūrinyje.

Ar grupėse ras savo mėgiamą rašytoją ir ar tokios grupės iš vis egzistuoja? Atrodo, kad skirtingas rašytojuose egzistuoja, ir gal tie skirtumai kaip tik padėtų skaitytojui susirasti sau tinkamą grupę? Nors to paties rašytojo veiklai patinka ir į kelias grupes.

Jei skaitytojui patinka įvykiai, kasdieniški ir nekasdieniški atsitikimai, į galvą ateina Almeno, Alanto, Spalio ir kt. raštai, raštai kurie mėgsta aštresnę intriga, nepagražintą faktą. Jei kam patinka kasdieniški, neatrinkti įvykiai, nesileidimas į bedugnį gelmes, buitinis, kartais labai sklandus raštas, į galvą ateina Būdavo, jam patinka. Knyga, ypač groži-

Barono, Naujokaičio, Pažėraitės, Rūtos, Švaisto, Grincevičiaus, Baranausko ir dar kitų raštai. Jei kas nori įvykio ir išbalansuotos gėlmės, šios tokios reikšmės (filosofijos?), su kiek aštresne intriga, nekasdienišku įvykiu — galima rekomenduoti jam gal "Sviesą lange", "Samokslą", "Del fino ženkle" pamėginimui, Almeno, Jankutės, Joerg, Tininio, Alanto, Jankaus, kai kuriuos ir Cinzo apsiirėkimus?

Na, jei nepatinka, jei skaitytojas ieško platesnio mosto, regionaliųjų (mūsųose gal tai būtų "kaimo") ištėtų studijų, įmantraus stilistinio pasirodymo, žmonių, įvykių ir "gyvenimo piūvio", gal ir ne visada išbalansuoto, bet gerai apmąstyto, su sunkokai sekama intriga, bet gerų, kartais nelengvų skaitomų, rimtų darbų, jam galima pasiūlyti "Kryžius", "Dulkes raudonam saulėleidy", "Miškais ateina ruduo", Dovydeno, Landsbergio, Tarulio, Barėno, Rūtos, Andriūšo, Alanto istorinė ir kitų proza. Bet, jei yra tokių, kurie mėgsta intelektualinius, surrealistinius, lengviau ar sunkiau skaitomus, būties problemas keliančius, formos ieškančius, nepaprastus įvykius liečiančius ir ne paprastai juos aprašančius kūrinius, jiems gal patiktų "Liepsnos ir apmaudo ašočiai", "Balta drobė", "Čelesta", "Proza", "I-karo sonata", Pūkelevičiūtės, Mazalaitės, Dičpetrio, Janavičiaus, Kairio, Landsbergio, Ostrausko raštai, dramos ir kt.

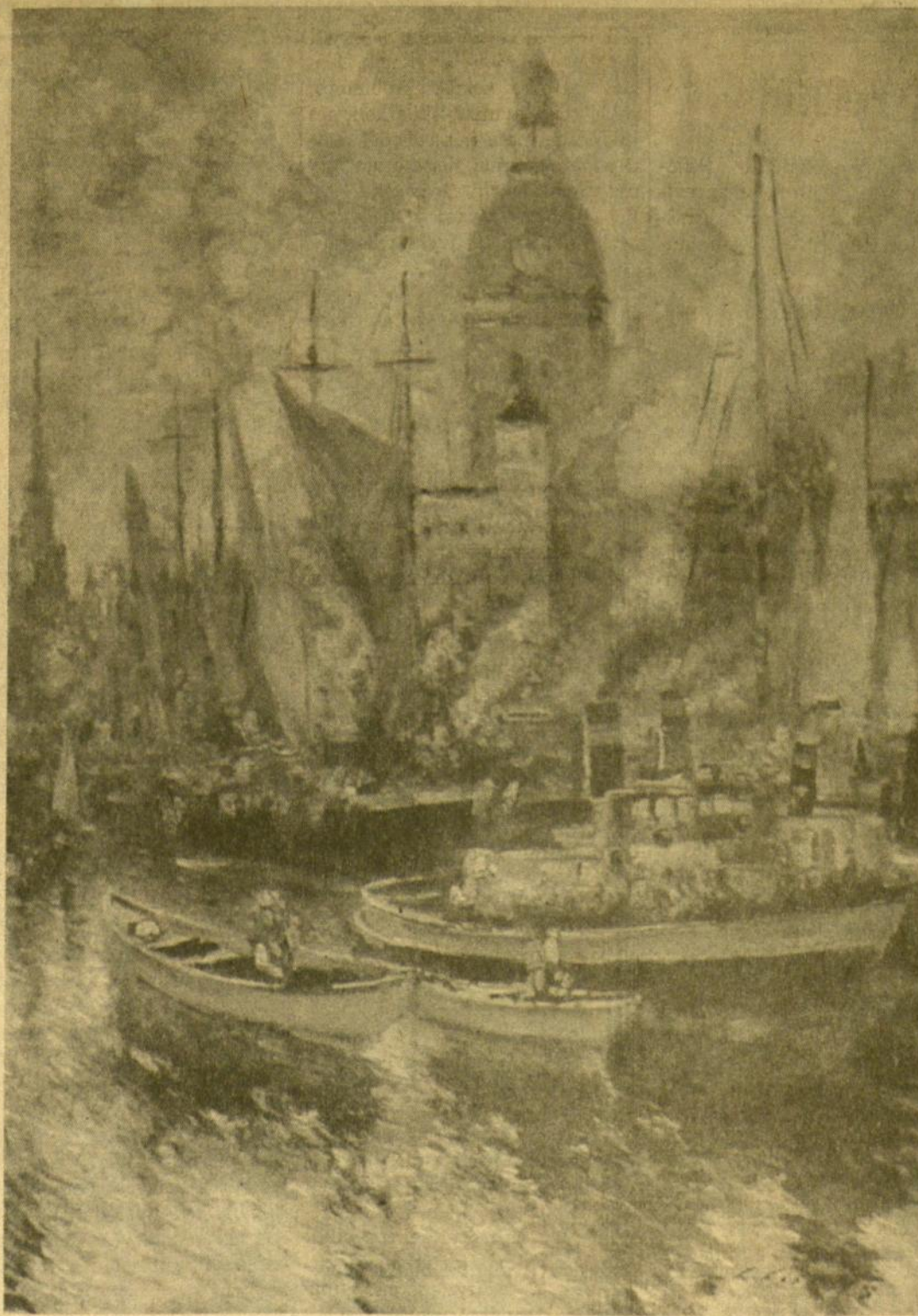
Laikraščiai iškarpose taipgi patiekia nemaža prozos, romanų (žurnalai tuo dar daugiau turėtų domėtis), kad skaitytojui palengvintų pasirinkimą sau tinkamos "grupės". Knygų turime apšči, tik skaitytojas turėtų apsispręsti, ko jis pageidauja, ko jis nori, kuris rašymo būdas, kokia įvykio slinktis (lėta, greita, puošta, "nuoga", su apmąstymais, įforminta) jam patinka. Knyga, ypač groži-

Festivalio paruošos darbą viduje lengvino stiprus ir energingas komitetas. Komiteto vicepirmininkas spaudos ir propagandos reikalams p. Br. Nainys, vienas iš aktyviausių mūsų bendruomenės narių, parodė daug sumanumo ir valios savo darbe. Lėšų telkimo pareigose nepaprastai daug darbo įdėda mok. Stasė Petersonienė. Skanias vaišes rengia Jonė Bobinienė, pasikvietusi virėją poniją Matulaitienę. Joms padeda M. Grėbliūnienė. Techniškais darbais rūpinasi J. Šlajus ir P. Beinoras. Paruošiamieji darbai eina prie pabaigos ir jie didelio

ne, visuomet turės asmenišką autoriaus štampa, bet jo kūrinių skaitytojui, ypač tiems, kurie nesigauja, ką reiktų jiems skaityti ir nuo kurio pradėti, gal ir kris į minėtas skaitytojo patogumo dėlei čia pateiktas penkias schematiškas grupes.

Kai atsibosta mėgstamos programos televizijoje, kai neužtenka "trynimosi alkūnėmis", pažinties, ar rašytojų straipsnių laikraščiuose, atverskime tada jų grožinį lapą ir, pasirinkę, skaitykime ir jį.

P. Mln.

Ludolis Liberts (žymusis latvių dailininkas urbanistas)

Senasis Rygos uostas

Šiuo Latvijos sostinės vaizdų prisimename latvių tautos 53-čią nepriklausomybės sukaktį, kurią visi latviai laisvajame pasaulyje viešai, o pavertoje tėvynėje savo širdyse paminėjo lapkričio 18 dieną. Nepalūžusi ir herojiška mūsų brolių latvių tauta prieš baisų rusinimo tvaną šiandien kovoja, įtempusi visas jėgas ir pavertoje Latvijoje, ir laisvoje išeivijoje. Ypač kultūriniam kovos sektoriuje latviai yra išvytę gyvą ofenzivą, moksle, mene, muzikoje ir aplamai intelektualiniame gyvenime pasiekdami puikių rezultatų. Tiek tėvynėje, tiek išeivijoje ypač gyvatinga yra latvių literatūra, ten ir čia suspėjusi išsiaiškinti labai kūrybingą jaunąją rašytojų kartą: Laisvės šventės proga latvių kultūrininkams linkime tokią kūrybingą nuotaiką išlaikyti iki pat naujojo Latvijos prisikėlimo laisvam gyvenimui:

Armijos vadas tėvynės girių glūdumoje

Kap. J. Žemaitis kelias į garbę ir mirtį

VLADAS RAMOJUS

Kasmet lapkričio 23 d. minime Lietuvos kariuomenės šventę. Ant garbingųjų tautos vyrų pjeđestalo šiemet vertai iškeliamas ir naujas vardas — jūrininko Simo Kudirkos. Mano nuomone, tų vardų galerija žymiai padidėtų, jei giliau bei atidžiau patyrinėtume 1944—1951 m. laikotarpį, kai Lietuvoje vyko kietos partizanų kovos su okupantais už tautos laisvę. Ten išliko šimtai, o gal ir tūkstančiai, naujų vardų, mums beveik nežinomų. Todėl kariuomenės šventės proga noriu išskirti 1953 m. bolševikų sušaudyto kap. Jono Žemaitis tiesiog legendinį kelią į garbę ir mirtį tuo metu, kai mūsų Lietuvoje jau nebuvo. Kap. J. Žemaitis 1951 m. gruodžio mėn. kovos lauke, būdamas Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžio prezidento primininkas, atšėit vyriausias Lietuvos pagrindinio armijos vadas, buvo suparalyžuotas, ir jį pareigose pakeitė leit. Adolfas Ramanauskas. Tad dabar kaip tik ir sueina 20 metų, kai kap. J. Žemaitis dėl ligos liko išjungtas iš aktyviosios rezistencijos. Dvejuis metais išsilaipstęs bunkery Simkaičiū miške, 1953 m. gegužės 23 d. jis buvo rusų sumtas, o nuo liepos 2 iki 24 d. sovietinio sugumo tarydas, sunkiai apkalintintas ir „sovietinės spaudos žiniomis, sušaudytas (LE, XXXVI t., 540 psl.).

Kap. Žemaitis kelias į garbę ir mirtį, kuriam nušviesti naudojosi jo paties prisipažinimais sovietiniam saugumui („Faktai kaltina“, Vilnius, 1968 m., psl. 203-232) parodo, kaip maži laisvės kovotojų daliniai, išsiblaškę po visą kraštą, Lietuvos laisvės kovos sėkmingesniai tęsimui buvo jungiami į rinktinės, apygardas, o vėliau ir vienos bendros vadovybės žinion; kaip buvo mezgami ryšiai su Vakarais, su ten esančiais Lietuvos laisvinimo veiksniais, kaip jie susilaukė šios tokios pagalbos ir iš Vakarų.

Kpt. Jonas Žemaitis gimė Palangoje 1909 m. Paryžiuje baigė karo akademiją, tarnavo Lietuvos kariuomenėje, pirmuoju bolševikmečiu buvo 617 pulko mokyklos viršininkas. Prasidėjus karui, nevykdė raud. armijos įsakymo, nesitraukė į Rusiją, bet pasidavė vokiečiams. Jų pasiūlymą jungtis į Lietuvii savisaugos dalinius atmetė. Vėliau nuvyko į Šiluvą, kur buvo žemės ūkio kooperatyvo vedėju. 1944.III.15 paskiestas įstojo į gen. P. Plechavičiaus Vietinę rinktinę ir buvo paskirtas 310 bataliono vadu. 1944 m. gegužės pradžioje, vokiečiams VR likvidavus, pabėgo ir slapstėsi nuo suėmimo, dažnai slapta susitikdamas su pagrindinė egzistuojančios Lietuvos Laisvės armijos Žemaitijos srities vadais.

Raud. armijai užėmus Šiluvos valsčių, 1944 m. rugsėjo mėn. sovietinis saugumas jau ėmėsi ieškoti kap. J. Žemaitis. Iki 1945 m. sausio mėn. nuo saugumo jis slapstėsi sleptuvėse, kol su juo ryšius užmezgė LLA dalyvių grupė — Bartkus, Juodis ir Petryla. Oficialiai į partizanus jis įstojo 1945.VI.2. Tai įvyko Bedančių miške, Raseinių vals. Ten buvo „Zebenškės“ rinktinės būstinė, miške telkėsi apie 40 laisvės kovotojų, o rinktinės vadas buvo kap. J. Čeponis — Ščepavičius.

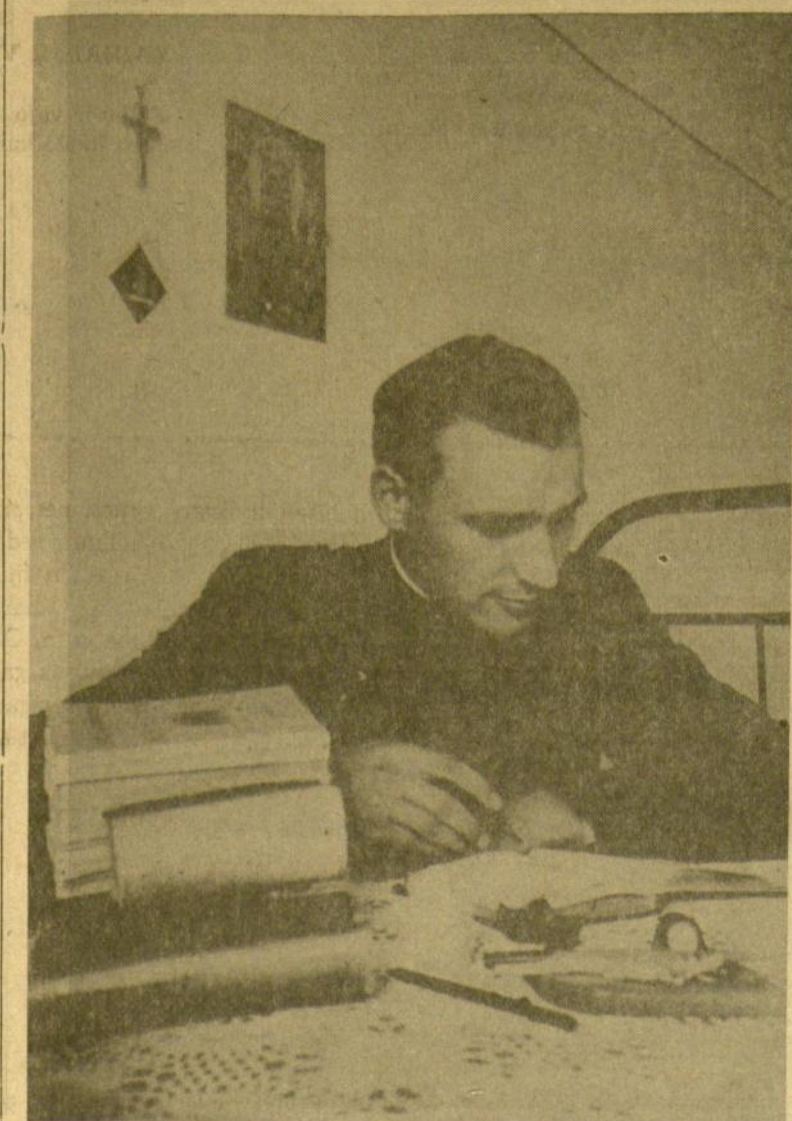
Po kelių dienų „Zebenškės“ rinktinės partizanai patyrė, kad į Biliūnų dvare esančią ligoninę rusai slapta atvežė kautynių lauke paimtą į nelaisvę suėistą partizaną aviacijos leit. Kasperavičių. Buvo suorganizuotas ligoninės užpuolimas, kuriame dalyvavo

20 partizanų. Jie nuginklavo sargybinius, išlaisvino leit. Kasperavičių ir dar vieną partizaną, tauriamai gydymą nuo „nervų sutrikimo“.

Norėdamas užmegzti artimesnį ryšį su Šiauliu, Raseinių, Kėdainių ir Tauragės apylinkių laisvės kovotojais, kpt. J. Žemaitis su keliais vyrais netrukus patraukė į Šiauliu miškus. 1945. VII. 22 Kelmės apylinkėse 45 partizanų grupė užpuolė raud. armijos dalinius ir apsupo. Sovietinių šaltinių duomenimis, užpuolimo metu žuvę 14 partizanų ir dvi ryšininkės. Kiek žuvo rusų, nesakoma. Atrodo, kad tos kautynės sutrukdė rezistencijos vyrams pasiekti šiaulius.

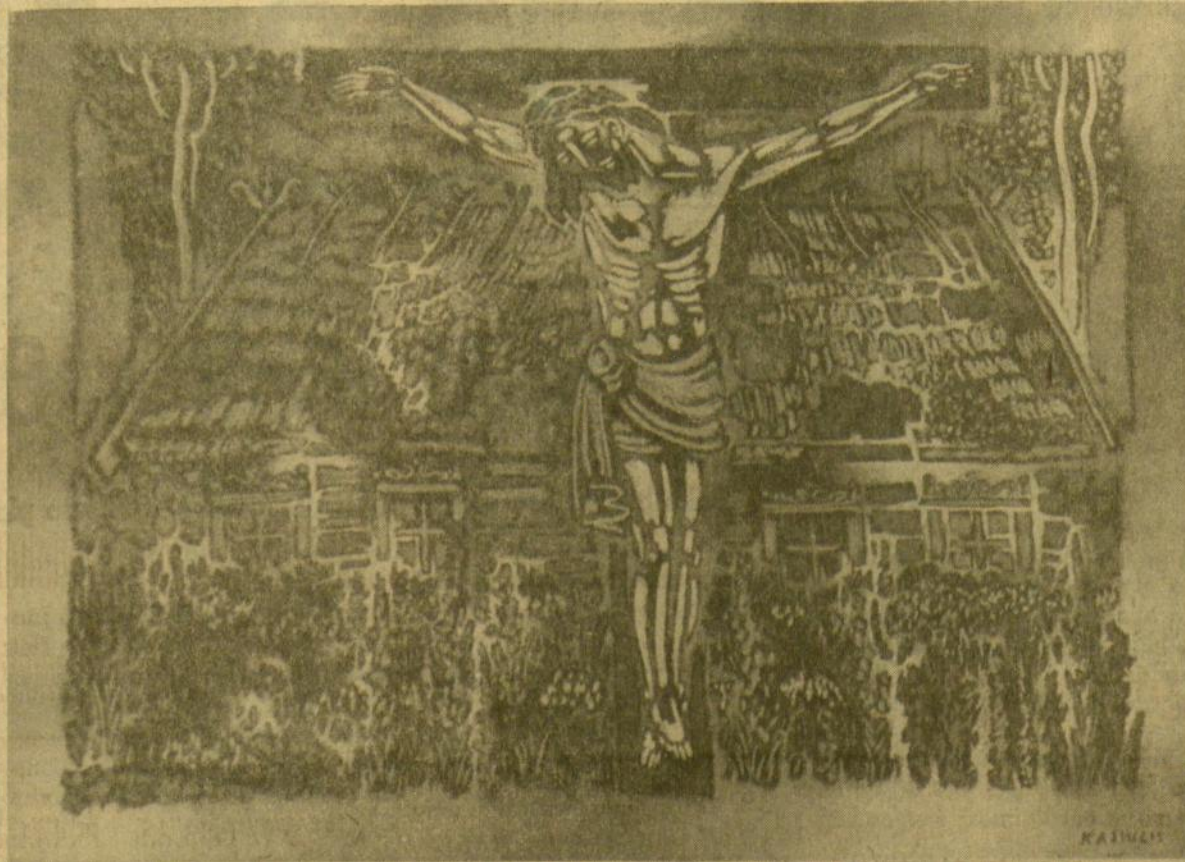
1946 m. birželio pabaigoje Žalginio miške atsirado Kėdainių rinktinės vadas „Jurgis“, Lietuvos kariuomenės atsargos karininkas, ir tuo būdu su kėdainiškiais buvo užmegzti ryšiai, nors ir neilgam, nes po kurio laiko „Jurgis“, suklautojės dokumentus, legalizavosi, o jį pasekė ir kiti, slapta įsidarbindami „ivairiose respublikos vietose“.

1946 m. liepos mėn. kap. J. Žemaitis ir jo vyrų bunkerį apsupo rusų kariuomenė ir saugumas. Išiliepsnojo sunkios kautynės, kurių metu visi partizanai pralaužė apsupimą ir pabėgo. Sovietinėje versijoje rašoma: „Negalėjome priešintis, todėl pralaužėme apsupimą ir pabėgome...“

Kun. Justinas Lelešius, Lietuvos partizanų „Tauro“ apyg. kapelionas, žuvęs bunkeryje prie Veiverių 1947 m. rugsėjo 25 d. su „Birutės“ rinktinės štabo nariais. Kun. J. Lelešius buvo gimęs 1917 m. Navados km., Marijampolės aps., įšventintas 1943 m., baigęs Vilkaviško kunigų seminariją.

Netrukus kap. J. Čeponis Birbiškės miške suorganizavo „Vaidoto“ partizanų rinktinę, kurios miške telkėsi apie 40 laisvės kovotojų, o rinktinės vadas buvo kap. J. Čeponis — Ščepavičius. Po kelių dienų „Zebenškės“ rinktinės partizanai patyrė, kad į Biliūnų dvare esančią ligoninę rusai slapta atvežė kautynių lauke paimtą į nelaisvę suėistą partizaną aviacijos leit. Kasperavičių. Buvo suorganizuotas ligoninės užpuolimas, kuriame dalyvavo

Vytautas Kasulis

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicago

ir jos vadu paskirtas iš bolševikų ligoninės išvaduotas aviacijos leit. Kasperavičius. Įkūrus „Kestučių“ apygardą, kap. J. Žemaitis atiteko kiek makesnės Raseinių rinktinės vado pareigoms.

Kadangi Raseinių aps. veikė trys partizanų rinktinės, iki 1947 m. vasaros kap. J. Žemaitis dėka jos buvo sujungtos į vieną „Zebenškės“ rinktinę. 1947 m. pavasarį J. Žemaitis sužinojo, kad rusai Batakių miške aptiko nesenai sudarytos „Kestučių“ apyg.

jau buvęs Vakaruose, vadas Baltūsiai — „Zvejys“.

„Kestučių“ apyg. štabas, kap. J. Žemaitis vadovaujamas, įsikūrė keturiuose bunkeriuose 7—8 km. spinduliu Stulgių miestelio apylinkėse. Jis čia išbuvo iki 1948 m. pavasario. 1948 m. liepos mėn. kpt. J. Žemaitis jau buvo išrinktas Vakarų Lietuvos srities ginkluotųjų pajėgų vadu. Srities štabui priklausė trys partizanų apygardos: „Kestučių“, „Žemaičių“ ir „Prisikėlimo“. Idomu, kad 1948 m. „Kestučių“ apyg. lankstumo sumetimais buvo perskelta į šalia „Kestučių“ įsteigta ir „Prisikėlimo“ apygardą, vadovaujamą Bartkaus. Apskirtyse sudaryti rajonai, rajonuose — rinktinės, rinktinėse — būriai.

Tuo metu, kai J. Lukša — „Daumantas“ laisvuosiuose Vakaruose rašė dokumentinę knygą „Partizanai“, Vakarų Lietuvos srities ginkluotųjų pajėgų vadas kap. J. Žemaitis turėjo užmezgę ryšius su „Tauro“ apyg. vadu Baltūsiai — „Zveju“, o jam žuvus, su jo įpėdiniiais. Taip pat palaikė ryšius su šiaurės rytų Lietuvos („Kalmų“) srities vadu leit. Kimštu — „Zalgiriu“, kuris buvo į vieną sritį sujungęs ten veikiančias „Vyties“, „Vytauto Didžiojo“ ir „Didžiosios kovos“ apygardas. Tuo metu rusų ir saugumiečių sutriuškinta skaudžiai kraujavo „Žemaičių“ apygarda, vadovavusi partizanų veiklai daugiausia Telšių apsk. Bet ši apygarda, vadovaujama Milaševičiaus, greit buvo atstatyta.

1947—48 m. kapt. J. Žemaitis, būdamas Kestučių apyg. vadu, pavedė Jonišio „Kunigaikščio Žvalgaičio“ rinktinės vadui (apie šią rinktinę rašoma „Kritusiųjų už laisvę“ I tome) užmegzti ryšius su Latvijos pagrindiniu. Apie tai kap. J. Žemaitis tardymo protokole sakoma: „Vėliau mes priėjome išvadą, kad Latvijos respublikoje nėra tokių ginkluotųjų gaujų (cituojama iš sovietinio leidinio — V.R.), kaip Lietuvoje, jos ten veikia kitokiais metodais, t.y. nacionalistinės organizacijos sudarytos iš legaliai gyvenančių asmenų...“

1948 m. liepos 1 d. įsakymu, Vakarų Lietuvos srities štabas buvo pavadintas „Jūros“ sritimi. Praėjus 7 ar 10 dienų, kpt. J. Žemaitis „Jūros“ srities vadovavimą perdavė Milaševičiui, o pats rūpinosi vyriausios Lietuvos pagrindinio vadovybės sudarymu. Tam pritarimą davęs ir naujasis „Tauro“ apyg. vadas „Saidokas“, nes Baltūsiai — „Zvejys“, o taip pat ir jo įpėdinis „Rymantas“

buvo jau žuvę.

Taip 1949 m. vasario 1 d. bunkeryje tarp Baisiogalos ir Radviškio, „Prisikėlimo“ apyg. ribose, slapta susirinkę Lietuvos rezistencijos atstovai bei vadai įsteigė visus Lietuvos partizanus sujungusį štabą — Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžio centrą, prezidento pirmininku išrinkdami kap. Joną Žemaitį.

Vadų bei atstovų slaptame suvažiavime, kuris truko net 20d., dalyvavo: 1. A. Ramanauskas — „Vanagas“, Pietų Lietuvos srities vadas; 2. Šibaila — „Mėrinis“, prezidento viešosios dalies skyriaus viršininkas; 3. Bartkus — „Zadgaila“, prezidento sekretorius; 4. Gužas — „Kardas“, Vakarų Lietuvos srities štabo viršininkas; 5. Grigonis — „Užpalis“, „Prisikėlimo“ apyg. vadas; 6. „Faustas“, „Tauro“ apyg. vadas; 7. Bronius Lesys — „Naktis“, „Prisikėlimo“ apyg. štabo viršininkas; 8. Jonas Žemaitis — „Vytautas“ (partizaninis slapyvardis — V.R.), vyriausias ginkluotųjų pajėgų vadas ir laikinai einantis prezidento pirmininko pareigas.

Pasitarime nutarta pasivadinti Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžiu, vadovavimą Lietuvos pagrindiniam pavedant LLKS tarybos prezidentui ir laikant jų vyriausiuoju vykdomuoju organu. Kartu vietoje nutarta išrinkti ir keturis prezidento, kaip vyriausio organo, narius. Suvažiavimas patvirtino kap. J. Žemaitį — pirmininku, Šibailą — politinės dalies skyriaus viršininku, Bronių Lesį — viešosios dalies skyriaus viršininku.

buvo jau žuvę.

Taip 1949 m. vasario 1 d. bunkeryje tarp Baisiogalos ir Radviškio, „Prisikėlimo“ apyg. ribose, slapta susirinkę Lietuvos rezistencijos atstovai bei vadai įsteigė visus Lietuvos partizanus sujungusį štabą — Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžio centrą, prezidento pirmininku išrinkdami kap. Joną Žemaitį.

Vadų bei atstovų slaptame suvažiavime, kuris truko net 20d., dalyvavo: 1. A. Ramanauskas — „Vanagas“, Pietų Lietuvos srities vadas; 2. Šibaila — „Mėrinis“, prezidento viešosios dalies skyriaus viršininkas; 3. Bartkus — „Zadgaila“, prezidento sekretorius; 4. Gužas — „Kardas“, Vakarų Lietuvos srities štabo viršininkas; 5. Grigonis — „Užpalis“, „Prisikėlimo“ apyg. vadas; 6. „Faustas“, „Tauro“ apyg. vadas; 7. Bronius Lesys — „Naktis“, „Prisikėlimo“ apyg. štabo viršininkas; 8. Jonas Žemaitis — „Vytautas“ (partizaninis slapyvardis — V.R.), vyriausias ginkluotųjų pajėgų vadas ir laikinai einantis prezidento pirmininko pareigas.

Pasitarime nutarta pasivadinti Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžiu, vadovavimą Lietuvos pagrindiniam pavedant LLKS tarybos prezidentui ir laikant jų vyriausiuoju vykdomuoju organu. Kartu vietoje nutarta išrinkti ir keturis prezidento, kaip vyriausio organo, narius. Suvažiavimas patvirtino kap. J. Žemaitį — pirmininku, Šibailą — politinės dalies skyriaus viršininku, Bronių Lesį — viešosios dalies skyriaus viršininku.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAUKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadi. uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liginis pagal susitarimą. Iki neatsiliepiama skambinti 874-8013

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGŲ GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liginis pagal susitarimą. Iki neatsiliepiama skambinti 874-8013

ninku ir Bartkų — prezidento tarybos sekretorium.

1949 m. birželio mėn. LLKS prezidento nariai, kpt. J. Žemaitis prisipažinimu sovietiniams tardytojams, gavo iš Vakarų VL-IKO atstovų posėdžio, kuriame dalyvavo specialus rezistencijos atstovas „Skrajūnas“, protokola, taip pat informaciją apie VL-IKO veiklą.

Toliau kap. J. Žemaitis sovietiniams tardytojams pasakojo: „Susipažinęs su medžiaga, gauta iš VL-IKO, aš nusiunčiau į V. Vokietiją jo adresu laišką, kurį pasirašiau kaip LLKS prezidento primininkas. Laiške patvirtinau, kad LLKS prezidentas gavo pa-

siųstus dokumentus ir Lietuvos pagrindinio vardu prašiau suteikti mums materialinę bei moralinę paramą...“

Maždaug šioje vietoje ir baigiasi kap. Jono Žemaitis kelias pokario Lietuvos rezistencijoje, trukęs maždaug šešerius metus. Pradėjęs jį 1945 m. nuo eilinio kovotojo „Zebenškės“ partizanų rinktinėje, Raseinių aps., per ketverius metus iškilo į patį aukščiausią postą — tuometinių Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vado. Postas tolygus ankstyvesnėms Lietuvos kariuomenės vadų — gen. S. Žukausko, gen. S. Raštikio ir kitų — pastams. Tokad LLKS prezidentas gavo pa-

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv., 1 iki 7 popiet.; antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmadi. 10-4, ketv. 1-4, antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-8960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti: MI 3-0001

Ofiso Tel. PR 8-2220
Namu — rezid. — PProspect 8-908
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadi., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3344 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 4 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta
Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540, South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Telef. veiklia 24 val.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

Tel. REliance 5-1511
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmadi., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-11 val. vak. Šeštadi. 12-2 val. p. p. ir trečiadi. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmadi., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919
Perskaite „Draugą“, duokite jį kitiems pasiskaityti.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2154 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmadi., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak. Ketvirtadi. ir šeštadi. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir „contact lenses“
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7890; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290: ofiso ir rezidencijos
Pirma liginis tik susitarus — (by appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostatų CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antradi. nuo 1-4 popiet ir ketvirtadi. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GRevehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8290
Valandos: 2-8 v. v. penktadi. 10-12 ryto, 2 iki 3 val. vak. Šeštadi. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir šeštadi. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez., 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 7 v. v. Šeštadi. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmadienį liginis tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadi. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet
Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 787-2141 Namų 636-4850
Val.: pirm., antr., ketv. 2-6 ir 6-8 penkt. 2-6 šešt. pagal susitarimą.

Kai džiaugsmingasis dailininkas liūdi

Metai po metų Chicagos lietuvių visuomenė turi progos pamatyti įvairias meno parodas Čiurlionio galerijoje. Ne visos iš jų pasižymi labai aukštu lygiu ar kūrybingumu. Dauguma jų būna tik vidutiniškos. Kai kurios net gana mėgėjiškos. Gabesni dailininkai, suruošę vieną parodą galerijoje, pasispyrę šoka į Amerikos visuomenę, stengdamiesi išjungti į platesnes sroves. Suradę ten bent kokį pasisekimą, daugiau su savo darbu parodom Čiurlionio galerijon negrįžta. Gaila, kad taip yra, nes lietuvių visuomenė netenka rimtesnių ir ypatingesnių parodų. Tačiau visuos įpročius pasitaiko ir išimčių. Metams riedant, kai kurie dailininkai vis dėlto nepasididžiavo, net iš tolimesnių kraštų atveždami Čiurlionio galerijon savo parodas. Ir štai, paskiausia viena tokių šviesių išimčių — dail. Vytautas Kasiulis, kuris jau antrą kartą su savo paroda mūsų galerijon atvyko net iš tolimojo Paryžiaus.

Daugumai lietuvių visuomenės dail. Kasiulis yra labai gerai žinomas ir mėgiamas. Šią nuomonę buvo lengva užtvirtinti parodos atidaryme, kur susirinko tiek žmonių, kad net paveikslų buvo beveik neįmanoma pamatyti — reikėjo parodom grįžti kitą dieną. Reikia pasakyti, kad jaunoji dailininkų karta, kuri subrendo ir baigė dailės mokslo išsilavinimą, nėra labai artimai susipažinusi su dail. Kasiulio kūryba. Užtat ši paroda sudarė gerą progą šitai įvykdyti.

Pažinti dailininką iš vienos parodos ar pilnai suprasti jo kūrybą nėra labai lengva, nes prieš akis turime galutinį rezultatą, prie kurio dailininkas priėmė sintezės būdą, o žiūrovas jau turi griebtis analizės, ir tai negalėdamas būti tikras, kad abu eina tuo pačiu keliu.

Bendras parodos vaizdas neišaukia didelio atgarsio. Monotonija peršasi į pirmojo įspūdžio apibūdinimą. Vienodas dydis paveikslų, beveik toks pat įreminimas, smulki gabaliukų technika. Paveikslai atrodo kaip sukarpytas persiškasis kilimas, kurį norėtų sudėti atgal į vieną didelį plotą. Bet gyvenimo patirtis skatina gilintis toliau, nesustojus.

Vytauto Kasiulio paroda Čiurlionio galerijoje.

ZITA SODEIKIENĖ

paviršiaus įspūdžiuose. Kūrinių tematika įvairi, bet gan kukli: šventieji Lietuvos peizažai, gėlės, figūrinės kompozicijos. Pats kūrinių stilius yra gan įdomus ir originalus, rodantis daug lengvumo ir judesio. Spalvos ir jų deriniai nepaprastai švieži ir džiaugsmingi. Šio stiliaus pagrindą yra apibūdinęs pats dailininkas: „Kiekvienas iš mūsų yra bandęs atspausiti litą ar centą, pakliktą po popierium. Vytis išeidavo juoda, o tarpai spalvoti. Visą laiką, Lietuvoje būdamas, galvojau, kad, kai pateksiu į Paryžių tai iš to padarysiu „savo stilių“. Dailininkas ištesėjo savo užsibrėžimą su labai gerais rezultatais.

Šis dailininko stilius laimi daug išorinio grožio, ir kiekvienas kūrinyse atrodo kaip ornamentas. Būtų galima net pasakyti,

kad dailininko kukli tematika eina į balių, išsipuošusių gražiausiais rūbais ir papuošalais. Tik gaila, kad šie visi ornamentai negali paslėpti to liūdesio, kuris skverbiasi beveik iš kiekvieno kūrinyje. Žmogus dail. Kasiulio kūriniuose yra priblokštas. Jis išsis, šoka, groja ar juokina kitus gražioje ir judančioje aplinkoje, bet jo paties tenai nėra — jo veidas tik beviltiška kaukė. Zvelgiant į kūrinių „Dailininkas ir mūza“, galima pastebėti tą sėdinčio dailininko melancholią ir beviltiškumą: sulinkęs, viskam pasidavęs, nors mūza dar ir bando jį išjudinti, bet, atrodo, ir ji per daug vilties neturi. Kitas kūrinyse „Žvejai“ — bangos juda, mirga, net žuvis tinkle dar virpa, bet patys žvejai sustingę, susimastę. Arba paveikslas „Moteris su papūga“. Ji sėdi papuošalų tinkle,

lyg sakydama paukščiui: „Tu lėk, man visa daugiau nesvarbu“. Ir taip ši nuotaika jaučiama beveik visuos dail. Kasiulio šios parodos darbuos. Vis dėlto yra įdomu prisiminti, kad 1954 m. gerai Amerikoje žinomam žurnale „Time“ buvo įdėtas dail. Kasiulio kūrybos aprašas kuriame jo paveikslai buvo apibūdinti kaip išskirtinai linksmi ir džiaugsmingi. Net tuo laiku Paryžiuje vykusio jo paroda, kuri susidėjo iš 27 kūrinių, buvo pavadinta „Joy of Living“. Aišku, nemačius tos parodos, negalima su žurnalo nuomone nei sutikti, nei jos paneigti. Atrodo, kad kuriuo nors laiku dail. Kasiulio kūryboje įvyko lūžis, po kurio pradeda ryškėti kitas dailininko veidas, nors pats kūrinių atlikimas liko visai toks pat. Tokiu būdu susidarė įdomus kontrastas, kadangi dailininkas naudoja visas priemones: ryškias spalvas, linksnų tematiką, šokinėjančią techniką, ornamentavimą, kitaip sakant, viską, kas turėtų atvaizduoti linksnumą ir

(Nukelta į 7 pusl.)

Vytautas Kasiulis

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Pieta (pastelė)

Poetas Henrikas Radauskas, miręs pernai rugpjūčio 27 d. Washingtonė. Šiandien (lapkričio 20 d.) 7 val. 30 min. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, įvyks jo kūrybos vakaras - koncertas, kuriame Radausko poeziją recituos aktorai Laima Rastenytė - Lapinskienė ir Jonas Kelečius, o koncertinę vakaro dalį atliks solistė Violeta Čižauskaitė - Balčiūnienė. Kūrybos vakarą - koncertą rengia meno draugija „Satrija“.

Henrikas Radauskas

PO RUDENS MEDŽIU

Dvi medžio šakos atsargiai, kaip rankos,
Prie šono miegančiam pastatė lyrą.
Ties juo bedugnėm lėkė Paukščių Takas,
Dundėjo didelis varinis skliautas,
O jis mėgojo po rudens medžiu.

Jis ėjo plyštančiais sapnų kanalais,
Sapnavo tylą, virstančią į liepsną.
Sapnavo liepsną, šliaužiančią per lauką,
Geltoną, žiaurią, bažlią, kaip kareivis.
Liepsna, pasiekus vandenį, pavirto
Žuvim ir žaisdama ištrojo jūroje.

Naktis prabilo debesio balsu,
Ir lyra kaip sirena uždainavo:
Ruduo atėina oru ir žeme,
Rubinų ir topazų sūkuriu
Užkloja tyliai miegantį, kuris
Laimingas guli, nugalėjęs Laiką.

PAPRASTOS DAINOS

Kai aš prisimenu anas dienas,
Rašau be galo paprastas dainas:

Apie auksinį tėvo gryčios stogą
Ir apie derlių, gerą arba blogą.

Ten kaip žiedai margavo avilniai,
Lietus į žemę sunkėsi giliai.

O žmonės gimė, sėjo, plovė, mirė,
Juos kirto laikas, o jie kirto girią.

Bet jie žaliavo, kaip ir ta giria,
Ir jie dainas dainavo vakare.

Pareidami iš lauko į namus,
Kai švietė jiems saulėlydis ramus,

Ir suko girtas jiems galingas vėjas,
Vyresnis brolis, jiems padėt atėjęs.

ITALIJA

Kaip Laokoonas su gyvatėm,
Turime su liūdesiu kovot.
Ėjom per Italiją, pamatėm
Rausvą smulkę, nutarėm nakvot.

Naktį laužės vynuogės pro langą,
Kalnas Dioniso augalų.
Rytą vėl keliavome per lauką,
Kupiną gėlių ir angelų.

Tyliai grojo rytmečio trimitai
Garbei iškeliaujančių svečių,
Ir auksiniai Renesanso mitai
Ėjo su vainikais ant pečių.

ŽAIBAI IR VEJAI

Žaibų ir vėjų sudraskytos upės
Nuo juodo kalno krenta į mane,
Ir sakalas, ant debesio nutūpęs,
Pamatė vakarą dangaus dugne.

Žaibai ir vėjai neša mano širdį,
Nežinančią nei mellės, nei klastos.
Ją saulė pamaitins, lietus pagirdys,
Jai mėnuo vario antkapį atstos.

Šiapus ir anapus teisybės

Jurgis Jankus

(Tiesnys iš praėjusio šeštad.)

— Toks darbas man nepatinka, atrodo, kad tie akmenys norėtų tik pasijuokti iš manęs, — purtydamas galvą šnekėjęs Želnys, lyg abejodamas — lipti šulinin, ar ne, bet pasukum sujudęs ir, leisdamas kopėčias vidun, dar pridėjęs: — o ant galo pagalės, ar šuliniai mane tvarko, ar aš šulinius! — ir vikriai nusileidęs į dugną.

Krasy užkabino ant svirties kibirą, ištraukė dugnui sukritusius akmenis, smėlį ir dumblą, bet nespėjo nė už karties gerai paimti, kai vienas šulinio šonas sujudėjo, akmenys ėmė birti, paskui juos žemės.

— Bėk, bėk! — šaukė senis, bet Želnys nespėjo nė atsitiesti. Tik mėgino galvą kelti, kai akmenys ir žemės užvertė ir sugrūmė į dumblą, kuriame ir taip stovėjo paniręs ligi kelių.

Pro išgrivusį šoną pradėjo sunktis vanduo. Kol Krasy prisilaikė vyrus, kol, metęs darbus, visas kaimas subėgo, pusė šulinio buvo dumbolino vandens pribėgę. Tik burbulai vis dar kilo. Į vakarą atsirado ir uridininkas su straznikais, bet ką jie begalėjo padėti. Tik į trečios dienos pavakarę vyrai prisikasė ir ištraukė žemės ir akmenų sukniūžintą lavoną.

Kundė raudėjo alpdama, kartojo iš ru-

siškų ir lenkiškų knygų išmokus, mažai kam čia tesuprantamus, žodžius, o motina pabalusi ir karščiau degančiom akim mėgino raminti dukterį, bet tas raminimas buvo kažin koks kitoks, kažin ko trūko, lyg pati būtų ne čia, o kur kitur, lyg nesuvoktų dar, kas atsitiko.

— Pasibaigė geros dienos Kundelei, — tarp pagrabinų giesmių šnibždėjo kaimynai ir kaimynės. — Pamatysit, motina rytoj pat išvargs mergą rugienų grėbtį. Suskerdės panelytei rankelės, suskerdės. Ir karalaitės kojytėms vyžos pritiks.

Nuo tų pašnibždų Soteris krūptelėjo ir vėl perbėgo akimis tamsumė skęstančius laukus. Motina neišvarė mergaitės į rugienas. Buvo kalbu, kad toji pati norėjo eiti, bet motina neleido. Jai galvon sugrūžę čigonės žodžiai: „...turėsi karalių savo giminė, nors pats to nesulauksi.“ Per visas laidotuves ir po jų Želnienėi stovėjo akys pakluonėmis plačiais sijonais ir palaيدا skara nuplisdanti čigonė, o paskui ją, lyg dūmų uodega vilkos paskutiniai žodžiai. Kad nors būtų užbaigusi, nors ką paaiškinusi, kodėl nesulauks, kas atsitiks, bet išbėgo, lyg ugnim padegžta. Matė, tur būt, smunkančias šulinio sienas ir dumblan murdiančias gyvą žmogų. Tokia Želnio mirtis Soterui net šurpu per nugarą nubėgo, ir jis pa-

suko į trobą, bet neiškus graužulys iš krūtinės nedingo. Lyg rėmuo koks. Kad seniau tas graužulys būtų užėjęs, jis nė dėdės nebūtų kalbinęs, bet dabar nebebuvo kaip išsisukti. Seniai galėjo parsivesti merginą, dalintųsi darbais, dalintųsi rūpesčiais ir gyventų, kad ne toji Kundė. Dar neparvesta, net nepakalbinėta įsigraužė vidun ir nebegali iškrapštyti, o kaip parsivesi, dievai žino, kas darysis. Jeigu niekur pirštų nekiš, jeigu visą laiką seklyčioj su knygom voliosis, negerai bus, bet vėl dyguly per širdį ėjo tik pagalvojus ją, sijonus pasikašiusią, per kiemą su kiaulkiibirais laktančią, keliaklupsčia, sugrubusiais pirštais iš purvo vilkės renkančią... Ji buvo jaugusi tokia švari, žemės nepaliesta.

Vis tiek šeštadienį pavakariukais įsikiso kišenėn buteliuką saldžiosios ir išsirengė pas Ciprijoną. Jausmas buvo toks pat, kaip pirmą sykį einant išpažinties, arba kaip tą sykį, kai po tėvo mirties apsisprendė pasilikti vienas. Ir ne pats apsisprendimas buvo baisu, bet tada, kai vienas atsistojo prieš visus ūkio rūpesčius. Tada rodėsi tik vykis tetas ir dėdės, maldausk, kad sugrįžtų ir patys viską pasiimtų. Bet išlaikė. Ir išpažinties nuėjo, o paskum buvo taip ramu ir gera; ir ūkį išlaikė ir gera širdy tebėra, kad neleido jo išdraskyti...

Dėdė rado jau šventadieniškai apsirėngusį. Iš kišenės kyšėjo raudona galvutė karčiosios.

— Ei, dėdė! Aš juk sakiau, kad paimsiu saldžiosios. Va, turiu, — užsi puolė Soteris.

Bet dėdė tik nusišypsojo.

— Tai moterims, o ką mudu darysim? Seilę varvinsim?

— Užteks visiems.

— Imsi taip jau paskutinį lašelį ir išvarvinsi. Tegu lieka dar ir kitam kartui.

Ir juodu išėjo.

Vakaras nebebuvo toks, kaip aną kartą. Debesys kabojo ant pat medžių viršūnių, tarpais lyg imdavo migloti ir vėl vėjas drėgną dulkumą pagavęs nunešdavo į šoną. Atrodė, lyg jau būtų po bulviakasio.

— Sakiau, kad prasidės, — šnekėjo Ciprijonas. — Matysi, kaip ims merkti, tai kokias dvi, tris savaites neatleis. Gerai padarei. Še Dudžio tebėra dar nesėta, o tavo, mačiau, kaip gelumbė žaliuoja.

— Ir jūs jau irgi gražiai žybo.

— Dar ne visi, bet į mieles gal jau nebešvirs. Tik bulvės kiek vėlokai sukišom. Bet kaip tu?.. Ar jau visiškai rimtai nusitarai, ar tik taip sau nori mergaitę pašneikinti? Ar ne pirmas ir būsi ją tik prašneikinęs. Visi bijo. Sako, ką su tokia veiksi parsivedęs. Į rėmus kų nedėsi ir šalia Panelės švenčiausios nekabinsi.

— Ar ir dėdė taip pat sakai?

Ar taip jau svarbu, ką aš sakau. Čia viskas — ką tu sakai. Kai pripratęs vienas viską apėiti, gal ir nebus sunku...

— Kad, dėdė, ir aš nežinau. Noriu parsivesti ir bijau. Bijau, kad atėjusi nieko nedirbs, nieku nesirūpins, bet ir vėl... Kai pagalvoju apie ją su kiaulkiibirais laktančią, nesmagu pasidaro, gėda prieš motiną ir prieš visą kaimą. Taip, lyg geriau jau ir nebeagalėčiau.

— Kad to kaimo tu niekada per daug neblijojai, — šyptelėjo Ciprijonas.

— Ir pačiam prieš save gėda žinai, kad mergaitė nieko nedirbo, piršto nei prie kros-

nies, nei prie jovalo nekišo, ir tuoj į darbus. Tikrai, dėdė, ir einu, ir galvoju, ir nerimstu, ir pats nežinau ką. Net užmigti sunku.

— Kam čia taip iš anksto. Nueisim ir pamatysim. Gal net pro duris neįsileis. O ir įsileidusius gali vėl jas parodyti. Jeigu pasakys ne, visi rūpesčiai bus buvę be reikalo.

— Bet aš netikiu.

— Kad duris parodys?

— Kad pasakys ne. Jeigu dėdė būtų su ja tiek sykių šnekėjęs, taip nesakytum. Gal motina, bet Kundė ne. Aš manau, kad ir ji patį nelaukia jokių karalaitių. Kad lauktų, nebūtų su manim taip šnekėjusi. Visą laiką šnekėjo taip ir žiūrėjo taip, lyg sakytų: „Tai kada, Soterai, pasikviesi pas save.“ Aš gal durnas, dėdė, gal nieko neišmanau, bet ji nešnekėjo taip, lyg norėtų iš manęs pasijuokti.

— Ką žinai... Visokių knygų prisiskaičiusi, gal kitaip ir pasijuokti moka.

— Nenoriu taip galvoti. Nenorėčiau juok už juoką. Bet pasijuokti gal ir aš mokėčiau. Nors ir ne iš knygų. Kiekvienas savaip. Jeigu kas užgeria, juk reikia atsakyti dėkui. Juk negražu neatsakyti.

— Žinoma, kad negražu, nors aš ir nemanau, ką galvoji.

— Galvok negalvojęs, bet vis tiek, kuo arčiau kelio galas, tuo neramiau.

Dėdė nusuko kalbą į kaimo trobas, daržus, į šviežiai palopytas tvoras, net apie Balnio kūdrą, kurion praeitą rudenį prileido karosų, įsileido pasakoti.

Ciprijonas, matyti, sumetė iš anksto paminti Želnienėi koją apie svečius, kad buvo apsišvarinusios, net ji pati išieginiais užsimitu-

(Nukelta į 4 pusl.)

Šiapus ir anapus teisybės

(Atkelta iš 3 pusl.)

si, lyg tikrai karaliai lauktų. Kundė įvertusi pirštą į storą knygą, kad nepamestų skaitomos vietos, pasitiko vyrus beveik prie slenksčio. Kai juodu norėjo prisėsti ant suolo čia pat po mažuoju langu, ragino būti svečiais ir slinktis prie stalo. Ciprijonas ir nesiragino, pasilinko užstalen ir atsisėdo į patį kampa, lyg nebesirengdamas greitai pakilti. Po eilės pirmų nereikšmingų žodžių ant stalo atsirado buteliukas saldžiosios, motina išbėgo paieškoti į ką įpilti, bet sugrįžo su lėkšte, pripliaustyta kumpio, dešros, sūrio, po pažastim su kepalu miežinio ragaišio ir stikliuku rankoje.

— Nenustebkite, kaimynėliai, jeigu kas ne taip. Niekada plačiai nesisvečiavom nei vaišinom. Nuo, amžiną atilsį, vyro laidotuvių gyvenam, lyg vienuolės. Niekur mes neinam, niekas ir pas mus neužsina. Ir ką čia nuo gerų žmonių slėpti. Argi nežino, kad visi iš manęs juokiasi dėl tos karalaitės. Tik, gal, eigučiai ne, gal aptiekioriai ne. Pašneka su mergaitė ir su manim kaip su žmonėmis, o visi kiti, visi geriausi kaimynai! — plačiai numojo ranka, lyg šlapią skudurą mesdama kur pasuolin. — Aną dieną tas pats Krasys: „Tai kaip, Uršulyte, ar karalaitės dar nesirodo? Aną kartą mačiau ant Liežuvio jaunikaitei spitrinant baltą žirgą, pagalvoju, kad jau...“ Vos susilaukia nespiovusi į veidą. Vyrai iš karto sakė, kad jeigu tuoj būtų lėides karti, kad ir su visu kibiru, gal būtų ir ištraukęs. Buinys tikrai tvirtino, kad būtų ištraukęs, jeigu galvos nebūtų pametęs. Užuoat daręs ką, paleidęs gerklę, šaukdamas į kaimą nurėdė. O dabar susirado, mat, Uršulyte. Tik jau aš tokio durno būdo. Man verčiau nutylėti. Tegu, sakau, sau loja. Palos, įskaus gerklės ir nustos. Bet kad neįskausta, kaimynė! Kas jiems rūpi, kaip mes vaiką auginam. Mes niekam neužkliūvam, ir mergaitė. Ar ji kam kliūva? Kas, kad knygas skaito, kad su gerais žmonėmis susitinka. Ji nesidaužo per naktis, nelodo šunų pakiemais, nelenda į svetimus sodus, liežuvių nevarinėja.

— Mamute, — Kundė švelniai pertraukė motiną, — kam tu čia su savo bėdom. Svečiai gal savo reikalą turėjo.

— Teisybe, dukrele, aš jau tikrai einu iš klieso. Mamutė sakydavo, kad moteriškos liežuvis tiesiai iš širdies dyges. Širdį skauda, tai ir plepu. Ne visi juk ir tokie. Kodėl va iš Ciprijonų namo nė pusės negero žodžio neišgirdom... Kai būdavo sunku, ne sykį kuris nors net padėti prisiklojo. Anais metais, kai su rugių vežimu apvirtau, niekas nė piršto nepajudino. Vaziuoja pro šalį ir šaiposi. O Duoba net liežuvį paleido: „Palauk, mačiau karalaitės atėjo. Ana jau iš miškelio. Toks vyras, kad ol Tik pagriebs viena ranka už karties galą ir pastatys!“ Manot, kad tokių žodžių lengva klausyti. Jau sakiau, kad reikės vežimą perkrauti, nors ir pusę grūdų reikėtų pakelę palikti. Jau buvau net kartį beatleidžianti, kai va, duok, Dieve, tau sveikatos, Soteris sustojo, išsiko, pakiojo petį ir vežimas atsislojo. Dar ir parvežė, kad atsilėidė pėdai neišslinktu.

— O ir pati, mamut, kalta, — vėl įsiterpė dukte. — Kol tėvas buvo, jis viską tvarkė. Juk bijojau paprašyti, kad leistų su vaikais palakstyti. „Tu ne jų nosiai!“ — užrėkdavo. O kai palikom dvi, ar nesakiau: dabar, mamut, dirbsim abi. O tu ką? Neleidai. Nedavei net šluotos į ranką paimti. Vogčioms kartais gryčią prasišluodavau. Kai norėjau eiti nors rugienų pagrėbtyti, ar nesakei, kad pasiimsi terbas, išėisi pakiemais ir tiek mano akys tavęs tematys. Manai, kad man buvo lengva žiūrėti pro langą, kaip tu viena plūkies?

— Kad, kaimynėliai, nežinau nė kaip pasakyti. Pašnekėt, tur būt, visada buvo lengviau, negu gyventi, bet va, matote, gyvenam. Ir mes, ir jūs, ir visi kiti. Juk kol tėvas buvo gyvas, paniurnėdavau, kartais ir po piktą žodį numesdavau. „Apujo tavo čigonė“, sakydavau. „Kas iš mergaitės bus. Tinginė užauginsi!“ šaukdavau. O paskum... Paskum, lyg kas kuolu per galvą būtų sudavęs. Tas pats apdujis užgulė ir mane. Ar manot, kad taip jau ir tikiu, jog koks lietus išlis iš debesų, ar koks vėjas iš kur atpūs tą karalaitę, bet čigonės žodžius vis girdžiu ir girdžiu. Kol jis buvo gyvas, negirdėjau, bet dabar girdžiu ir vis rodo, jei nedarysiu, kaip jis darė, bus negerai. Ir labai negerai. Nežinau kas, net bijau galvoti apie tą, tik žinau, kad taip turi būti. Ir mergaitė juk nelengva: nei draugui, nei išėjimui. Bet ką aš čia!.. Išsižiojau ir burnos negaliu užčiaupti. Kąskite, kaimynėliai, ką Die-

vas davė.

— Kadam, kadam, kam dantys būtų burnoj, — pagavo žodį Ciprijonas. — O kad lengviau kástusi, va atsinešėm ir tepaliuko. Dešros tokios padžiūvusios, reikia kiek atmirkyti. — Su tais žodžiais nusuko raudoną laką, taukštelėjo delnu į butelio dugną, kad kamštukas išskotų, prisipylė taurelę karčiosios. — Kad visada būtų sveika! — užgėrė į motiną ir pripildė saldžiąja.

Po kelių taurelių ir po pasižneikėjimų apie bulves, daržus, pasėlius ir rasodas, Ciprijonas pasuko kalbą tiesiai į reikalą.

— Matai, miela Uršule, mudu užsukom pas jus nei taip, nei kitaip, kaip žmonės seniau sakydavo: nesirengdami nei pirkt, nei turėdami ką parduot (juk matėt, kad be kuprinų), bet ir ne visiškai be reikalo. Nesupykkit, kad mano žodžiai gali atrodyti šventvagiški, bet jie tokie nėra. Juk tu, Uršule, mane ne nuo šiandien pažįsti. Rugius jau iš peties kirtau, kai buvo ūpo, ir dvi mergos nespėdavo pėdų kaip reikia surišti, o tu dar ančiukus po kiemą tebevarinėjai. Paskum mačiau, kaip į panas užaugai. Ir dar į nebet kokias. Tavo pusėn akį metęs, ne sykį pasigailėdavau, kodėl nelukterėjau, kol tu kanapes praaugsi.

— O, matai, pasenau anksčiau už patį.

— Ką tu čia... Kad tokių senatvių pilnos trobos būtų, nestovėtų ligi švento Petro laukai nesėti. Ir pačios taip nebuvo, kol dirbai pati, kol pusininko neįsileidai... Bet juk ne tokią šneką pradėjau. Norėjau pasakyti va ką: kam jum laukti karaliai iš kažin kur, kad jis va čia pat pašonėj. Kai pats vienas su velėnom po laukus pradėjo risti, ar daug kas nesišaipė iš tokio kvailiuko? Sakė, tik brūklį paimti, kad žemės nedarkytų. O dabar matot, kas iš to kvailiuko išaugo. Ko jo ūkis — ne karalystė, ko jis pats — ne karalius.

— Eik jau, dėde, eik... Kam čia tos pagyros, — raudamas įsiterpė Soteris, — ūkis, kaip ūkis. Kur nors ir geresnį yra.

— Ar matei? — kiek nepatenkintas įmetė dėdė.

— Matyti, nemačiau, bet turi būti. Kaip čia įmsi ir padarysi visam pasauly geriausia. O kai dėl vieno, tai irgi neteisybė. Jei kaimynai nebūtų prirėmę, jeigu ne tamsta su patarimais, o neretai ir su pečių būtom prisokęs, kažin kaip ta karalystė dabar atrodytų. Kur nors galulaukėj velėna tokį vyrą būtų užvirtusi ir tiek.

— Džiaugtumėsi, sėdėtum gale stalo pasipūtęs ir mirksėtum.

— Sakai, kaip katinas šiltuose pelenuose, kol šeiminkė su šluotražiu pasisuks, — visiškai į juoką pusę nutraukė Soteris, kad senis net krūptelėjo.

Tokio Sotero jis dar nebuvo pažinęs. Nedaug trūko, kad būtų pašokęs ir iššęs. „Kad toks išminčius, pirškis vienas!“ Žodžiai buvo gatavai, ant liežuvio, bet sušlaitė ir suraukęs antakių peržiūrėjo visus tris iš eilės, paėmė sūrio riekelę, atsilaužė gabaliuką, pačepnojo, lyg norėdamas pasverti skonį.

— Matai, Uršul, kaip yra: siūlau karalaitę, negriebei visom keturiom, tai dabar pats save katinu prisirodino. Ką gi, katinas irgi namuose reikalingas. Iš savo pusės galiu pasakyti tik tiek: Soteris neišėjo nei kraičio skryninių, nei drobių ritinių takams nutiesti, ne-reikia jam nei bandos, nei sarčiais kinkytų karietų, nei auksinių maišiukų. Nežinau, kaip ten jo namuose yra su kraičio skrynionėmis ir su drobių ritiniais, bet visa kita ne tik pačiam ligi valios, bet ir kitą dar galėtų sušlėpti. Ir dar kaip. Bet kam man čia burną aušinti: visi esam kaimynai ir visi tą žinom. Jam trūksta namuose tik moters. Kokie namai be jos? Kad ir kaip švariai būtų laikomi, bet be jos ne tas. Kartais nueinu ko nors prasimetęs ir aš. Ką sakysi, švaru visur, kaip prieš šventes pas Babonus, bet ne tas ir gana. Kvapas toks plesdena palubėm, lyg ožys būtų per trobą prabėgęs.

— O gal ir buvo prabėgęs? — visiškai rimtai, bet su velniukais akyse, pertraukė Kundė.

— Kur jis tau kiekvieną kartą bėgios. Bet nesupraskite manęs taip, kaip sakau. Žinai, į senatvę žmogus mėgsti kiek ir pro šalį nuvogauti, bet teisybė vis tiek lieka ta pati — namams reikia moters. Ir kunigas aiškina, jog ir Dievas, sutvėręs vieną vyrą, greitai pamatė, kad taip negerai. Kad ir koks geras būtų, ne vienam gyventi pasaulyje. Kunigas, vienuolis, kad ir vyrai, bet toks jau jų gyvenimas. Pasišventei Dievui tarnauti, mūsų dūšias iš velnio rankų traukti, tai ir nebereikia daugiau

nieko kito. Ten ne ūkis. Ūkis augina gyvybę, o kokia čia gyvybė be moters. Tu, mergyte, daug knygų skaitai, gal kitą teisybę jau randi, bet mums čia tik tokia teisybė, kaip pasakius. Tik tokia!

— Ta pati teisybė ir knygoje, dėde, tik ne taip gražiai pasakytą.

— Na, na, na. Tai tai nesakyk man. Iš kur kunigas pamokslams tuos gražumus išskaito, kad ne iš knygų? Mūsų ūkininkų teisybė tokia, kokios ir mūsų rankos: šiurkšti, sueižėjusi, bet tvirta. Tokia tvirta, kad niekas nuo jos dar nėra išsisukęs. Kad va ir tas — gyvenno, gyvenno vienas. Niekas nesakiau. Žiūrėjau, kas iš to išeis. Ar ilgai taip ir gyvens. Ova, štai aną vakarą sėdžiu pašaliuku, klausau, kaip turkliukas iš po kelmo ima skardintis, ogi žiūriu mūsų Soteris įdūlina į kiemą. Maniau, kad pasikolinti ko, sakau, gal sėklos pristigo, o jis kur tas. Sako: „Dėde, be moters namai nebe namai. Ką daryti?“ „Ką darysi,“ sakau. „Paieškok saldžiosios, nueisim šėštadienį pas Uršulę su dukterim. Juodvi išmintingos moteriškos, gal ką patars.“ Ta matote, mudu ir čia. Ką galvoji, Uršul?

Želniekė net akių nepakėlė. Kaip ridinėjo pirštais duonos trupinėlius, taip ir tęsė. Kokią minutę ar dvi troboj buvo visiškai tylu.

— Kad ir pati nežinau, — pagaliau pakėlė akis nuo prištų. — Nežinau, ar juoktis iš džiaugsmo, ar verkti, kad taip yra. Man nereikia sakyti, pati žinau, kad Soteris galėjo parsivesti kurią tik norėjo, iš kurio kaimo tik panorėjęs, iš kokių tik namų. Gal viena iš šimto būtų atsiskiusi, bet ir ta ne pati geriausia. Galiu viską ant delno paskleisti. Geresnio žento už Soterą ir sapne nebūčiau išsapanavusi. Prisipažinsiu: net minty nebuvo, kad jis ir mūsų kiemą nors kreivą akį mestų, bet juk ir ne panelės jam reikia. Darbininkės namams reikia. Ir geros! Kundelė irgi gražiai visada apie Soterą šneka. Ir nebe nuo šio pavasario. Vis būdavo: „Kodėl mūsų rugiai negali būti tokie, kaip Sotero? Kodėl Soteris miežius jau suvežė, o kitų lietus dar tebemerkią?“ Arba iš bažnyčios parėjusi: „Šiandien su Soteru visus laukus apšnekejom.“ „Soteris žada paimti Puišio dirvonus. Žemė bent dešimt metų nejudinta, turėtų avižos kaip iš pieno plaukti.“ Bet kas iš to...

— Kodėl? — nelaukta paklausė pats Soteris.

— Kaip tai kodėl, vaikeli? — beveik rūščiai atšovė motina. — Juk pasakiau. Toks ūkininkas ir be aiškinimo galėtum suprasti. Neišmokiau jos nei austi, nei verpti, nei virti, nei kepti. Ką tu su ja veiksi. Ištekėti, tai ne į svečius nueiti. Jeigu namų šeiminkė, tai šeiminkė. Juk jeigu ir merga pasamdymtu, ir iš to naudos nebūtų. Šeiminkė turi žinoti, ką mergai pasakyti. O ji ir to nežinos nuo kurio galo pradėti. Gražu bus, kai šeiminkinėlė reikės mergos pasiklausti. Nesakykite man, kad negerai motina buvau, bet taip jau atsitiko. Pirma buvo tėvas kaip apduotas, o dabar aš. Namie kaip yra, taip yra, bet svertu mergaitės į gėdą tai jau neišleisiu. Kad ir protas diktuotų, kad ir širdis geistų. Kaip ligi šiol manėmės, manysimės ir toliau. Dėkui už garbę mūsų menkiems namams, bet turiu atsakyti. Ir Kundė atsakys. Iš akių matau. Ar ne dukrele?

Kol motina šnekojo, dukte, akių nenuleisdama, žiūrėjo į Soterą, kuris taip sekė kiekvie-

GIRIŲ GLŪDUMOJE

(Atkelta iš 2 pusl.)

dėl tokių vyrų dera atitinkamomis progomis iškelti į viešumą. Jų po karo tauta nematė paraduose, nestebėjo poligonuose ar maneuvuose, nes jie tęsė nepriklausomos Lietuvos kariuomenės funkcijas jau visai kitokiose sąlygose.

Ką veikė kap. J. Zemaitis tarp 1951 m. sausio mėn. ir gruodžio, kada jis, suparalyžuotas, savo pareigas perdavė įpėdiniui leit. Adolfui Ramanauskui, sušaudytam 1956 m. Vengrijos sukilimo metu, tuo tarpu dar nežinoma.

Tuo tarpu tarp žuvusių kovos lauke kap. J. Zemaičio bendradarbių minėtini: Petras Bartkus, LLKS prezidiumo sekretorius, žuvo 1949 m. rugpjūčio 13 d. netoli Baisiogalos; kap. J. Ščepavičius-Ceponis žuvo 1948 m. vasario mėn. Ariogalos vals.; jau minėtas av. leit. Kasperavičius, žuvo 1947. IV. 9 Tauragės aps.; j. leit. Vareikis, žuvęs 1947 m. Ariogalos vals., ir visa eilė kitų, kurių pavardės reikia įamžinti ne tik laikraščiuose, bet ir širdyse ir knygoje.

na motinos žodį, kad mergaitės žvilgsnio nė nejuto. Tik kai motina staiga paklausė, jis pasisuko į ją ir kelis akimirksnius nesumojo, ką sakyti.

— Aš, mamute? — pagaliau sumetė pradėti. — Aš nenorėčiau nei atsakyti, nei prisakyti. Juk dėdė Ciprijonas irgi sakė, kad Soteris yra kaip karalius, tai kodėl man pas jį reikėtų eiti už darbininkę. Jis nesakė, kad namams reikia darbininkės. Sakė, kad reikia moters, kuri tą ožio kvapą išvystų lauk. Ar ne taip, Soterai?

— Žinoma, kad taip — nusišypsojo Soteris.

— Na, matot! — šypsojosi mergaitė. — Juk tu ir negalvoji manęs už darbininkę imti? Ar ne?

— Žinoma, kad ne! — visiškai smagiai atliepė Soteris, net nuo suolo pakildamas.

Ciprijonas suraukė antakius, o motina delno plaštaka suplojo į stalą.

— Vaikai, šiukštu čia ne vieta ir ne laikas juokus krėsti. Užsidėgė uodegos, mat! O ką veiksi, kai perdeg? Matot, kad motina per laukus sijonus pasikaišiusi pas jus lakstys? O gal tu pas motiną palakstysi, kad kiekvieną ašarą nušluostytų? To tai jau tikrai nesulauksit. Su viržiu pririšusi nelaikau, bet kai jau išėisi, tai ir išėisi. Žinok, kuri su juoku išeina, ne piene, bet ašarose žnybukus verda. Nereikia nė vandens atšnešėti.

— Mamute, mamute, mamute, — kelis kartus turėjo pakartoti Soteris, kol Uršulė sulaukė įsibėgusius žodžius. — Aš sakau, ką galvoju. Kas rytoj bus, juk nė vienas nežinom. Gal ne ji, o aš ašarose virsiu ne tik žnybukus, bet ir trintinę ir sklidžius. Gal išsipildys taip, kaip per rekolekcijas anas kunigėlis sakė: atsivers žemė ir visus į pragarą praris, bet šiandien žinau, ką šneku. Nežinau, ar Kundė žino, ką aš žinau. Aš tikrai manau, kad ji nežino. Iš kur ji galėtų žinoti?

Ir atsiskukęs į mergaitę, žiūrėdamas tiesiai į akis paklausė:

— Ar žinai? Nors ir ne viską, bet kiek nors?

— Apie ką? — toji su nustebimu paklausė.

— Apie maišiuką.

— Maišiuką? Apie kokį maišiuką?

— Matau, kad nežinai. O tamsta! — stauga atsiskuko į motiną.

— Apie kokį maišiuką tu čia dabar kalbi?

— Apie toką pakulinį, gero siekelio pylimo, su raudona gėle viename šone. Su kreiva tokia, matyt, prastos rankos siuvinėta, bet vis tiek gėlė.

— Žinoma, kad tokio daikto niekur nemačiau. Bet kam to maišgalio dabar tau prireikė?

— Kad ir galva mano. Iš kur jūs galėtum matyti, kad nei viena, nei kita nesat mano troboj buvusi. Dėdė gal ir matė, tik dėmesio nekreipė, kai nežinojo, kam jis yra. Dėl jo neišėjau iš ūkio, nors tetos ir kažin kaip spaudė, per jį išdrįsau įprašyti va dėdė, kad pamėgintų man Kundę išpiršti. Buvau jau geras bimbaldas, karves, nebe žasis, ganiau, kai tai atsitiko. Atsimenu, į Liežuvį susileidęs prisiganiau karves, parginę už sodo suguldžiau ir pārbėgau pietų. Troboje radau čigonę. Man įeinant ji dėstė motinai kortas, atsigrižo, pasiūžūrėjo į mane, subraukė kortas į krūvą ir pasišaukė artyn. „Na, išganytojėl, eik čia. Parodyk savo akis. Gero žmogaus akys, nors dar vaiko galvoj tebėra. Parodyk rankas. Tavo rankelės, vaikuti, didelėm knygom sklaidyti,

išmintingiem raštam rašyti. Bet gyvenimas tavo nubrėžtas toks, kad nei tu jų sklaidysi, nei tu rašysi. Sunkus tavo kelias, sunkus, vaikuti. Bet išėisi. Elsi, klupsi, bet išėisi. Daug priešų, kaip juodų varnų turėsi, bet jų kvarkimas tavęs neišgąsdins. O vis dėlto, reikės tau pagalbos. Didelės pagalbos. Sena čigonė turi tą pagalbą, ir atneš tau, kai būsi vienas, kai būsi bėdoj, kai nebežinosi, nei ką galvoti, nei ką daryti. Kai varnų pulkai apie galvą suks.“ Ir daugiau nė žodžio netarusi, pradėjo vėl nuo pradžios motinai kortas dėstyti. Motiną rūpestis smėmė, norėjo čigonės išklausinėti, kokios bėdos manęs laukia, net visą lašinių patį siūlė, kad pasakytų, bet ji kaip žadą užkando. „Duok“, sakė, „kaip ir ktam duodi. Duonos grįžinėli, kiaušinėli kokį, o jeigu nuo tos paties lašinių bryzelį atrėši, tai ir iš delno dar paskaitysiu. Kortos žmonių darytos, gali ir meluoti, o delnas Pono Dievo duotas. Jame visa teisybė surašyta visas gyvenimas išdėtas, tik išskaityti reikia. Kaip iš knygų reikia skaityti. Kaip iš evangelijos.“

Pro langą pamačiau, kad karvės sukilusios į pamiškę traukia, išbėgav ir nebegirdėjau, kokią ateitį motinai išskaitė. Gal teisybė išskaitė, kad niekada apie tą nė per pusę lūpų neprasitarė.

— Taip ir numirė neprasitarusi? — įterpė Uršulė.

— Ne, tetule. Bet kas tada apie tą ir galvojo. Motina pati sau gal ir galvojo, bet mums kas... Ar maža tų čigonų buria. Kelios per metus praeina ir vis kitaip nušneka. Kas jas beatsimins. Bet va to tai niekada neužmiršiu. Kai dėdė Ciprijonas grįžo nuvežęs kunigą (tada, kai tėvas gulėjo mirties patale), pats nuėjo į vidų, o man liepė išvesti arklus. Nors jau pusvyris buvau, bet ašarų sulaikyti negalėjau. Baisu buvo, kai motiną vežėm, o dabar tėvas jau buvo viena koja grabe. Niekada negalėjau niekam pasakyti, kaip tada jaučiaus. Tokių žodžių niekas dar nesugalvojo. Per ašaras nebemačiau nei lauko, nei miško, net arklų nebemačiau. Maniau, kad didžiausia laimė būtų, jei mirtų ne tėvas, bet aš. Tada nereikėtų žinoti, kaip vienam gyventi reikės, nei kada sėti, nei kur sėti, nei kaip ką daryti. Tur būt, garsu kūkčiojau, kai už klijomo pievutėje mane pasitiko čigonukas ir čigonukė. „Sustok, ponut. Sustoki!“ — šaukė. „Mes po nučiui turim dovanų!“ „Eikit su savo dovanom į pragarą!“ — surikau ir ėmiau mušti arklus kulnėmis. Bet arklai įdribti ir dar po tokios kelionės nė iš vietos. Širmė visiškai sustojo, pasuko galvą į čigonukus ir dar nusikrezo, lyg būtų senus pažįstamus sutikusi. Tuo tarpu čigonukė pribėgo ir įsikibo man į kelnę. „Ponuti“, sakė, „mama tau dovanų siunčia. Va tą maišiuką. Jis tau kada nors šeiminkinė atstos. Pakabink prie krosnies kampe ir tegu būna. Išėidamas dirbti gali pasakyti: — Maišeli, žiūrėk, kad parėjęs rasčiau gatavą pusrytį, — ir rasi. Gali ir gražiau paprašyti, vis tiek rasi. Matai, kai dabar pasiliksi vienas, visko nespėsi pats pasidaryti.“ — „O jeigu kartais nepadarytu, tai va bizūnas,“ prišoko čigonukas. „Jis geras, tikras čigoniškas. Užkirs gerai, ir tuoj viską padarys. Maišiukas irgi kartais sutingsta. Mes irgi tokį turim, tai gerai žinom. Tik būtų gera, kad rastum, kam palaikyti, nes jis moka taip raišyti, kad ir sukirsti sunku. Kerti, kerti ir vis pro šalį.“

(Bus daugiau)

NOW ...

Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.

INTEREST COMPOUNDED DAILY.
PAID QUARTERLY
We pay highest rates permitted by law.

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS • Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

LIETUVIŲ KALBOS STILISTIKA

Juozas Pikėilingis, jaunosios kartos kalbininkas lituanistas, yra pasiryžęs parašyti išsamią trijų dalių lingvistinę *Lietuvių kalbos stilistiką*, vadovėliu numatytą aukštųjų mokyklų lietuvių kalbos ir literatūros bei žurnalistikos specialybėms. Pirmojoje, šiemet išspausdintoje, jos dalyje šalia įvado nagrinėjami bendrieji stilingos kalbos reikalavimai ir funkciniai kalbos stiliai, o antroji dalis bus skirta leksinei ir trečioji — gramatinėi lietuvių kalbos stilistikai.

Lingvistinė stilistika, autoriaus nuomone, savotiškai pratinėja ir įprasmina dabartinės kalbos kursą: ji žiūri, kad kalba būtų ne tik taisyklinga, bet ir stilinga. Jai rūpi ne vieno ar kito autoriaus stiliaus savitumas, bet bendra kalbos stiliaus kultūra. Ji nesitenkina nei viena emocine-ekspresine kalbos puse, nei atskirų individų stiliais, nes emocingumas ir individualumas, kad ir labai svarbios stiliaus problemos, neapima jo visumos — nuolat palieka nemaža svarbių kalbos vartojimo sferų, pvz. mokslinę literatūrą, laikraščių informaciją ir kt.

Laikydamas stilistikos uždavinį mokyti gero stiliaus, autorius visų pirma svarsto, kokios yra stiliaus ypatybės, kaip jos reiškiasi kalboje ir kokių reikalavimų reikia laikytis, kad kalba būtų stilinga.

Gero stiliaus ypatybių jis randa dešimt: aiškumą, tikslumą, paprastumą, grynumą, glaudumą, gyvumą, įtaigumą, vaizdingumą, skambumą ir turtingumą. Iš jų čia kelias žodžiais paminėsim tik vieną kitą.

Pirmosios dvi ypatybės, aiškumas ir tikslumas, kaip ir taisyklingumas, yra privalomos visiems visur ir visada; jų negali nepaisyti net ir tas, kam pirmiausia rūpi meniškumas, estetiškumas. Grynumas reikalauja, kad be reikalo nebūtų vartojamos svetimybės, barbarizmai ir žargonybės (pvz. *abzacas, guzikas, kalnieriūs, kūzavus, lukra* ir kt.), ypačiai tokios, kurioms turime visai gerų, tinkamų lietuviškų pakaitų; bet šios rūšies svetimieji žodžiai gali būti toleruojami grožinėje literatūroje, kai jie turi kokią nors idėjinę meninę paskirtį. Kalbos gyvumas yra juo didesnis, juo artimesnis šnekama kalbai; nuo to šaltinio nutolstant, ilgainiui kalboje randas dirbtinių, negyvy žodžių ar posakių, kurie didžiai sunkina stilių. Vaizdingumas ypač reikšmingas literatūros meno kūriniuose: čia žodis, eidamas menišką tikrovės atspindžio priemonę, vieną ar kitą kartą yra vaizdingas. Kalbos turtingumas būdingas lietuvių kalbai: čia vienas ir tam pačiam daiktui bei veiksmui ir jų ypatybėms žymėti dažnai yra ne vienas, o keli ir net keliolika žodžių, iš kurių rašytojas visados gali pasirinkti tikslesnį, vaizdingesnį, skambesnį ir kt., bet dabar daug kas tos sinonimiškos juo nebežino, ir todėl dažnai tenkinasi vienu žodžiu, kur turėtų vartoti kelis įvairius žodžius.

Paskutiniame skyriuje autorius nagrinėja funkcinis kalbos stilius, ir pagal žodžio vartojimo aritmetiką bei atliekamą funkciją kalboje jis skiria jų penkis: meninį, beletristinį, publicistinį, mokslinį, oficialinį dalykinį ir kasdieninį buitinių stilių. Meninio beletristinio, prozos ir poezijos, stiliaus sritis yra grožinė literatūra; jo ryškiausias požymis — vaizdingumas. Publicistinis sti-

lius apima literatūrą visuomeniniais, politiniais ir kitais aktualiais gyvenamojo meto klausimais. Čia autorius stengiasi paveikti skaitytoją tiek logine argumentacija, tiek emocinė išraiškos priemonėmis. Mokslinį stilių daugiausia žymi abstraktumas, tikslumas, logiškumas. Oficialusis dalykinis stilius būdingas įtaiginei kanceliarinei raštų kalbai: čia frazės yra sausos, nuasmenintos, be jokio originalumo; kalba komunikacinė, schematiška, perdėm "dirbtinė", be vaizdų, emocijų, kokių nors stilistinių puošmenų. Kasdieniniam buitiniui, arba šnekamosios kalbos stiliui būdingas ekspresyvumas, vaizdingumas.

Stilistas kalbos faktus dažnai traktuoja kitaip, negu gramatikas arba leksikologas. Kas gramatiškai netaisyklinga, stilistiškai gali būti pateisinama. "Rašytojas savo žinioje turi visus nacionalinės kalbos stilius, — rašo autorius, — jis ima šnekamosios kalbos žodžius, konstrukcijas, tarmes, kuria naujadarus, vartoja barbarizmus, žargonybes ir kt. Užtat kartais sakoma: stilius — įvairiopa iprastinių kalbos normų laužymas" (29 psl.). Bet tai daroma tada, kai toks "laužymas" yra idėjiškai ir meniškai pagrįstas, kaip reikiant motyvuotas. Šiaip jau rašytojui kalbos taisyklingumas buvo ir pasilieka pirmoji gero stiliaus sąlyga. "Rašytojui kalbinė tradicija, tariant, gramatika, — rašo B. Sruoga 1937 m. *Gimt. Kalboje* (107 psl.), — yra pirminė būtiniausia premisa, nes tikslai ji naujai sukurta vertybė daro visiems savą — gyvą, suprantamą, atjauciamą".

J. Pikėilingis, pirmoji vietoj rūpindamas stilingos kalbos dalykais, stilistinėmis išraiškos priemonėmis galimybėmis ir jų reikšmėmis būdais, tuo pat metu neišleidžia iš akių ir bendrinės kalbos vartosenos reikalavimų, jos taisyklingumo, ir todėl jis taisto daugybę įvairių stilių kalbos trūkumų. Jo taisymai, apskritai imant, yra gana vykę, atsargūs, daug kur nesiskiria nuo J. Jablonskio ir kitų kalbininkų taisyimų, pvz.: mėginome klausimą *rišti* (= spresti); *prie geriausiu noru* (= kad ir kažinkaip norėdamas, kad ir geriausiu noru turėdamas) negalio; *jie nededa pastangų* (= nesistengia); jis buvo *didelio susijaudinimo būklėje* (= jis labai jaudinosi); *studentams skrodžiant lavonus, jie kartais neištvėria ir pabėga* (= skrodami lavonus, studentai kartais neištvėria...); jūs paliekate neužgesintą laužą, *sukeldami gaisro pavojų* (= palikdami neužgesintą laužą, jūs sukeldami gaisro pavojų); žmogaus prigimtis *slėpia prieštaravimą* (= žmogaus prigimtyje slėpi prieštaravimas); draugininkai *veda griežtą kovą* (= griežtai kovoja) su viešosios nuomonės pažeidėjais; radioktyvieji izotopai *randa vis didesnę pritaikymą* (= vis plačiau taikomi) priepuolio *gydymas vykdomas* (= priepuolis gydomas) adrenalinu; Stasė pirmoji *užbaigusi melžimą* (= pirmoji baigusi melžti), šoko prie Merkio indų plauti, mokyklose turi būti vandens *atsigėrimai* (= atsigertis); *ryšium su sniego apledėjimu* (= sniegui apledėjus), "balto bado" pavojus dar didesnis; *vietoj eiti į kolūkį* (= užuotėjus į kolūkį). Ji prisiskubo pas kleboną į šeimininkes, ir t.t.

Malonus kartų pokalbis, susitikus Vytauto Kasiulio parodos atidaryme, Čiurlionio galerijoje, Chicago, lapkričio 13 d. Priekyje kairėje — paryžietis dail. Vytautas Kasiulis, dešinėje — čekagietis, mūsų dailės veteranas prof. Adomas Varnas. Tarp jų žemai — būsimosios jauniosios dailininkų kartos atstovas, greičiausiai portretistas, dar tik įdėmiai stebi vyresnųjų brožius. Nuotr. A. Gulbinsko

KAS GI TA PASAMONĖ?

A. GIEDRIUS

Domėjaus dr. Grigo Valančiaus ir kun. Vytauto Bagdanavičiaus pokalbiu Draugo kultūriniam priede. Ir norėčiau prasižinti dėl dr. G. Valančiaus "Pasamones liūny" (1971. X. 16 Nr. 243).

Pirmiausia, kodėl *pasamones* ne *pasamonių*? Mūsų žmonės vietų pavadinimus su priešdėliu *pa* įpratę šitaip sakyti: bala — pabalys, giria — pagirys, Dubysa — padubysys. Šaltuona — pašaltuony, šventoji — pašventoji, kruoja — pakruojis (ir Pakrojis — miestelis), jauja — pajaujis... Iš vyriškosios giminės daiktavardžio, pridėjus priešdėlį *pa*, išeina moteriškosios giminės, vietos pavadinimas: laukas — palaukė, kelias — pakelė, kluonas — pakluonė. Nemunas — panemunė, marios — pamarys... Yra, žinoma, ir išimčių, ypač tarmėse, bet jos negausios.

Dabartinės Lietuvių kalbos žodyne ir Lietuvių kalbos vadove čia mums rūpintis žodis parodytas su kirčiu — priegaidė ant antrojo skiemens — *pasamone* — ir priskirtas prie pirmosios linksniuotės (su pastoviu kirčiu visuose linksniuose). Atrodo, kalbininkų norėta kad būtų įsisamonioti, dėl to siūlomas pastovus kirtis. Žodžiui *pasamonių* neįmanomas pastovus kirtis: šis turėtų būti linksniuojamas taip, kaip daugiaskiemenis (3 linksniuotės) žodis vytytyty, pašventys, padubysys ir kt. Bet iš lietuvių kalbos dvasios nemanu įvairumas, tai kažin ir naujadarus ar pritinka tolimi nuo jau įprastų panašių žodžių tarimo.

Čia pravartu prisiminti kad priešdėlėtygi žodžių kirtis paprastai nutolsta nuo pirminio (pagrindinio) žodžio kirčio. Kaip štai: saulė — įsaulis (bet saulė — pasaulis), dangus — padangė, dėti — padėlys, priešdėlis, dąrbas — uždąrbis, vōžti — antvožas, lėisti — užlaidas (ir užlaidas)... Toks kirčio — priegaidės kaitaliojimas kalbą įvairina. Daro ją gražesnę, muzikalesnę. Bet dėl to daugiau reikėtų

Apskritai imant, šis J. Pikėilingio darbas, pirmas toks lietuvių kalba, parašytas gerai pasiruošęs įvalgiai ir numaningai, yra didžiai vertingas lietuvių kalbos kultūros indėlis. Iš jo galės nemaža pasimokyti geros, stilingos kalbos visi: literatai, mokslo žmonės, publicistai, laikraštininkai ir kt.; jis lygiai bus naudingas tenyksiems, tiek užsieniečiams lietuviams.

P. S.

kalbėti. Ir kodėl "pasamones liūnai"? Kodėl — liūnai?.. Lietuvių kalbos žodynas liūną šitaip aptaria: 1, linkstanti samana pelkėje, prie pelkėjančių ežerų ar upių, ir 2, klampynė, marmalynė.

O kas gi ta *pasamone* (pasamony)? Dr. G. Valančius kalba apie *pasamonių* pasireiškimus. Pasižymėjau šiuos žodžius: "Vakarinėje maldoje mąstau apie Fatimos Mariją. Matau Jos šviesiai kilnų veidą. Kartais Ji tartum truputį šypsosi. Aš noriu, kad ji šypsotųsi. Aš labai noriu matyti Jos veidą mažyti šypsnelį. Nusimenu, jei nesisypsos. Bandau dar ir dar kartą matyti ją besišypsantią. Kai šypsosi — viskas bus gerai."

Po kelių eilučių toliau autorius sako, kad ne jis vienas taip darąs, atseit trokštąs Marijos nusišypsavimo. Ir kiti taip darą, ir kiti bandymai pasisekė. Ir priduria: "Pasamones jėga yra neapskaičiuojamai didelė."

Kun. V. Bagdanavičius (Draugo kult. pr., 1971. X. 30) tokį dr. G. Valančiaus *pasamones* supratimą atmeta, baigdamas šitokią žodžių: "daug paprastesnis ir lengviau išaiškinamas bus toks atvejis (kaip čia aukščiau pacituoti dr. G. Valančiaus žodžiai, A. G.), kad čia žmogus pats sau suteikia tai, ko prašo; jis pats klausia, pats ir atsako."

Iš tikro juk *pasamone* (pasamony) yra visuma įspūdžių ir patyrimų, susikrovusių mūsų smegenų sandėliuose per metų metus, per daugybę metų — per šimtus, tūkstančius ir milijonus metų. Tuos įspūdžius ir patyrimus atgaivink savyje — ir bus *pasamonių* reiškiniai.

Sutinkam žmonių, kurie sako si nusimaną, lyg antrą ar kelintą kartą begyveną pasaulį. Viena moteris, pamąčiusi pirmą kartą paveikluose senosios Graikijos gyvenimą, pasakojosi, kad jai visa tai, ką matanti dabar tuose paveikluose, jau esą lyg seniai matyta, žinoma, artima. Kiti vėl kitokių regėjimų atpažįsta, vieni aiškiau, kiti tamsiau.

Iš pačių eilė reiškinį tektų skirti ir stigmatizuotuosius. Dr. G. Valančius rašo: "Vienas iš jų viską matė transo pobūdžio vizijoje, o kita — girdėjo panašaus transo būsenoje, o pabudusi neatsiminė, jog kartojo si aramaiškai girdėtus žodžius." Taigi tas pats *pasamonių* reiškinys, atgijęs iš keliolikos šimtų metų. O kad pasibūdusi negalėjo tų žodžių pakartoti, tai juk mes daug sapnų (*pasamonių* reiškinį) pasibūdę neatsimename.

artimas žmogus iš tikro jo šauratą turėjo graikai, viduramžių kėsi. Dar žmogus per mažai tepažįsta savo dvasios - sielos pasaulį. Dar žmogus per daug materiališkas.

Gero gyvenimo samprata amžių bėgyje

Prof. W. H. Marnell parašė naują studijinę knygą "The Good Life of Western Man". Išleido Herder and Herder 1971 m. 238 psl. Kaina \$6.95.

Ižangoje kultūros istorijos filosofas A. Toynbee pažymi, kad autorius šia knyga pateikia atsakymą į visais laikais ir visose vietose žmogų neraminusį klausimą — kas yra gero gyvenimo esmė.

Autorius, buvęs Harvardo universiteto auklėtinis, vėliau Bostono valst. kolegijos profesorius, peržvelgia, kokią gero (materialinio ar dvasinio) gyvenimo samprata turėjo graikai, viduramžių

TEMPLE BOOTERY

Visi 30 fasonų šiltas pamušalais batų. Plaučių ir ekstra plaučių. Dabar siūkiti į Europą, kad gautų žiemai. Atidara: pirm. 12-9, ketv. 9:30-9 v. vak., antradi., treči., penkt. ir šešt. 9:30 val. ryto iki 6 val. vakaro.

2148 W. 63rd St. 776-5838

Joe Wentz Ford, Inc.

Authorized Sales & Service FOR YOUR BEST DEAL — Call 445-5000

LIETUVOS GINTARAS Jau New Yorke.

MIDWAY Pharmacy

Where a Registered Pharmacist is On Duty Daily.

You can trust our accuracy in filling your every prescription. Also a complete line of Men's and Women's Health and Beauty Aids. American Greeting Cards. Open Mon to Sat. 9 a.m. - 10 p.m. Sunday 9 a.m. to 2 p.m.

4324 W. 63rd St., Tel. 767-9155

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai. Šią vasarą jo vadovaujamas American Travel Service Bureau nuvežė 6 amerikiečių grupes į Lietuvą. Norėjo daugiau žmonių nuvažiuoti, bet dėl vėlyvos registracijos negalėjo tai padaryti, nebuvo vietos.

Ateinančiais metais Rasčiausko įstaiga planuoja nuvežti net 10 grupių. Ekskursijos bus po 17 ir 21 dieną. Prie jų bus galima prisijungti Chicagoje, New Yorke ar Montrealyje. Kas iš anksto užsiregistruos, tai galės

pasirinkti jam patogiausią kelionės laiką. Ši vėliau besiregistruojančiais gali tas pats atsitikti, kas atsitiko šiais metais. Todėl patariame planuoti iš anksto ir laiku užsiregistruoti. Rašykite arba informacijų kreipkitės tokiu adresu:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU 9727 South Western Ave. Chicago, Illinois 60643 Tel.: (312) 238-9787

Taip pat paruošiamės kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelioms prisijungti Chicagoje, New Yorke ar Montrealyje. Kas iš anksto užsiregistruos, tai galės

BILL'S FRIENDLY SERVICE AUTHORIZED MOBIL STATION Winterizing, Tune-Ups, Brakes, Ignitions and Lubrication Efficient Service For 10 Years Open 7 a.m. to 9 p.m. 5165 So. Archer Tel. 735-9833

"Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniai įrengtų taupymo skyrių, lengvas prižiūrimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinė, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	--	---

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JOSŲ ŠEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARSCIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU SALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogiomis išlygomis. \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• Joseph Ehret, "Von Adam der Europäer. Basel, 1971 m. 46 psl. Nors ir sulaukęs 75 m. amžiaus sukakties, prof. Eretas pasilieka kūrybingas ir vis savo laiką bei talentą skiria Lietuvos tautos labui. Ir šis veikalas kalba apie Europos "Adomą" — senąją, pirmąją lietuvių tautą Europoje. Supažindina su lietuvių kalbos formų artumu klasikiniams senovės kalboms. Knygoje pabrėžiama, kad lietuvių apgyventi plotai jiems priklausė nuo neatmenamų laikų. Primena turtingas lietuvių dainas, jų gilų lyrinį prasmingumą, primena lietuvių vergiją carizmo metais, išlaisvinimo kovas ir naują sovietinį pavergimą. Supažindina su Lietuvos praeitimi, su lietuvių laisvės kovomis, su klatinga Sovietų okupacija, nušviečia lietuvių laimėjimus nepriklausomybėje, pabrėžia išsivijusią kūrybingumą.

Leidiny išspūdingas užsieniečiams ne tik savo informacine mityma, bet ir gausiai surinkta bibliografija apie Baltijos tautas. Suminėti leidiniai angli, prancūzų, vokiečių ir kitomis kalbomis. Leidiny sudarytas iš išspausdintų straipsnių. Įžangoje pabrėžiama, kad nieks autoriaus neįsitraukė ir niekas nefinansavo, o leidiny atsirado iš šveicaro sąžinėje jaučiamos pareigos. Ypatingai gilios prasmės dedikacija: "Skiriu savo baltiečiams draugams: tiems, kurie tėvynėje neturi jokios laisvės, ir tiems, kurie laisvėje neturi jokios tėvynės" (jp).

• Juozas Zilevičius, LIETUVIS VARGONININKAS ISEIVIJOJE. Redagavo P. Jurkus, Alg. Kačanauskas, V. Mamaitis. Išleido Vargonininkų — muzikų sąjunga. Tėvų pranciškonų spausdėvė Brooklyne, 1971 m. 304 psl. Panaudodamas savo ypatingai gausią muzikologijos archyvą surinkta medžiaga, prof. J. Zilevičius sutelkė į šią knygą daugybę faktų, išryškindamas lietuvių vargonininkų veiklą JAV-se. Kadangi vargonininkai buvo koncertų, dainų švenčių, operėčių ir kt. rengėjai, ypač — chorų organizatoriai, tai šis veikalas yra vertingas įnašas į JAV lietuvių kultūros istoriją. Autorius stengėsi būti tikslus ir rėmėsi čia daugiausia ne atsiminimais ar pasakojimais, o metinių seimų protokolais, vargonininkų provincijų raštinės knygomis, kitais dokumen-

tais. Veikalas tuo būdu išėjo kiek sausesnis ir netoks sistemingas, laikantis įvairiose skyriuose chronologinės tvarkos, bet užtat daugiau tikslumo, dokumentacijos, ir autoriaus pastangas reikia aukštai vertinti.

Knygoje yra atskiri padaliniai apie Dainų šventes, Amer. liet. R.K. parapijų chorų sąjungos veiklą, koncertus, "Muzikos Zinias", muzikos mokyklas, studijas, moteris vargonininkes, o priede — vargonininkų sąrašai, sąjungos konstitucijos, chorų statutai. Duodama ir angliška knygos santrauka. Veikalas — didelis įnašas mūsų kultūros istorijai. Kada nors reikėtų panašius duomenis surinkti ir apie kitų šalių, kaip Anglijos, Pietų Amerikos, Kanados ir k. lietuvių vargonininkų veiklą.

Pats autorius pastebėjo, kad spausdinant, neatsiuntus jam korektūrų, 225 psl. po klišė padėtas parašas, jog tai N. Kulys, kai iš tikrųjų tai nuotrauka pasižymėjusio akordeonisto J. Vaičiūčio.

Knygos autorius prof. Zilevičius šį veikalą parašė švedamas 80 m. sukaktį. Džiaugiamės, kad nei tokia metų našta jo nuo kūrybos darbo nesulaiko (J. Pr.)

• Zenonas Byčinskis, Jonas Husas. Reformacijos pradainas. Vytauto Didžio bendra laikis. Istoriniai biografiniai studija. Iš ukrainiečių kalbos į lietuvių kalbą vertė Mykolas Plepys. Lietuvių evangelikų spaudos centro leidiny Nr. 2, Chicago, 1970 m., 198 psl. Iliustruotas veikalas apie 14 šimt. pabaigos ir 15 šimt. pradžios Čekiją, apie Huso gyvenimą, jo konfliktą su Katalikų Bažnyčia, jo reformacines pastangas, jo tragišką mirtį. Gaila, kad tai tik vertimas knygos, kurios originalas pirmą kartą išleistas 1916 metais. Per daugiau kaip pusę šimtmečio yra atsiradę ir naujų istorinių tyrimų, ir tarpbažnytniai santykiai įgavę naują kryptį. Labai teisingai knygos įžangoje pastebi Povilas Dilys: "Lietuvių Evangelikų spaudos centras mato Byčinskio knygos trūkumus. Jo knyga rašyta pirmojo Pasaulinio karo metu, tai yra laikais, kada Kristaus Bažnyčiose viešpatavo dar senoji, dabar jau mums svetima, polemikos dvasia, Byčinskio knygoje jaučiama kai kur ir šališkas nusistatymas to laiko Romos katalikų Bažnyčios atžvilgiu".

Akimirka iš losangeliečių Teatro festivalo atvežamos Algirdo Landsbergio premijuotosios komedijos "Paskutinis piknikas".

Filmų įvairumai Provincijos mergaitė šaltoje Chicagoje

STASĖ SEMENIENĖ

"T. R. Baskin" yra pirmasis gyvenimo šio miesto pulso. Nei filmas, susuktas Chicagoje ir iš šio miesto gyvenimo. Jau nuo senų senovės rašytojai ir filmų gamintojai buvo pamėgę temą apie naivios kaimo ar provincijos miestelio mergaitės atvykimą į didmiestį ir jos klaidžiojimus šuntakiais ar visišką nusmukimą. Dar ir dabar daugeliui liko gyvas vaizdas iš klasikinio puikaus filmo "Aukštinio miesto" — Prahos gyvenimo.

"T. R. Baskin" prasideda ta "nauja" tema — jaunos mergaitės atvykimu į Chicago ir greitai nuklydimu į gatvės moters gretas.

Nors visas filmas pastatytas grynai Chicagoje, bet be jokio nuostolio jis galėjo sukurtis apie New Yorką ar Los Angeles. Taip absoliučiai nepajusta jokio

torė nepajęgtų nieko geresnio čia išspausinti šitokioj medžiagoj. O Candice išvaizda yra švelnaus grožio.

Atrodo, lyg filmo tekstas žino, ką nori pasakyti ir ko siekia, bet neturi supratimo kaip. Mėginama parodyti didmiesčio gyvenimo baisiai tuščią vienišumą, bet tai daroma pasakojant, o ne parodant. Todėl įvykiai kraunami be jokio pagrindo lyg kokioje byrančioje kortų kala-dėje.

Miesčionkėlė T. R. atvyksta į "Didįjį Miestą" — Chicago ir čia tuojau intymiai susibūliau su Rush, gatvės barų tipu. Pati Chicago pasitinka mergaitę šaltai, bejausmiai, automatišku žiaurumu. Netgi muzika keltuvuose ir vėsinimo sistema pastatose jai atrodo žiauria ir nepaprasta bausmė. Josios naujasis "draugas" duoda jai pinigų. Verkdama ji išleikia ir nežinia, įsitikinusi, kad ją palaikė gatvės moterimi. O žiūrovui ta pinigų įteikimo procedūra lieka tiek pat įtikinanti, kiek nosinaitė, kuri jungia visą "Otelio" vieną vieneta.

Candice Bergen, vaidinanti T. R. (raidės reiškia Thelma Ritter — mergaitės vardą), pasižymi vaidyba tokia pat lėkšta ir be talento, kaip ir visas filmo turinys. Tačiau ir veteranė ak-

Peter Boyle — pardavėjo — vaidyba labai įdomi, bet per daug gimininga jo rolei filme "Joe". Jis — puikus, bet neparodo nieko naujo. Aktorei Candice Berger duotas dialogas sunkiai įtikinamas. Tačiau josios pasikabėjimo telefonu scena sutvirtina daug žadantį sugėbėjimą, kurį ji parodė filme "Carnal Knowledge". Patyrusio Jame Caan vaidyba — šizofreniška, nes ji taip ir parašyta. Filmas — visiems, jauniems su tėvų sutikimu.

LIETUVOS GINTARAS JAU NEW YORKE!

Teiraukitės: ALSA, P.O. Box 172
Great Neck, N. Y. 11023

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniai, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prielama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

OLYMPIA ROYAL GRUNDIG ZENITH

SPARTA
J.L. Giedraitis
10 Barry Drive
E. Northport, N.Y. 11731
Tel. (516) 757-0000
Chicago 476 7399 vakara

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
6610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

PETE'S AUTO REPAIR

Taisau MOTORUS, STABDŽIUS,
Transmisijas, Starterius, Alternato-
rius, Motor, Pūsiuop, ir kitus pa-
taisymus. PETRAS PISNYS, sav.
6211 15 South Damen Avenue —
TEL. 737-3988.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Ramomis išpauštyti paveikslų
rėmai — pritaičinti paveikslams
ir skelbimams, rėmai — metalu
aplieti rėmai.

2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

NAMŲ SAVININKAMS

4 punkty
APSAUGOS PLANAS

- 1 — iki 100 kv. pėdų užlopomas ir
užtepamas stogas.
- 2 — dumtraukio mūras užcemen-
tuojamas ir padaromas atspa-
rus vandeniu.
- 3 — rūsas ir nutękamieji vamzdžiai
išvalomi.
- 4 — dumtraukio vidus išvalomas.

TIK \$39.00

Darbas garantuotas
Skambinkit 528-3144
ILLINOIS OUTDOOR
Building Service

LEAKS

FROM BAD ROOFS
CHIMNEY & GUTTERS

Cause permanent damage to Exterior
and interior walls, wallpaper and
roof supports.

(We Fix Leaks)

ILLINOIS OUTDOOR

Building Service
All work Guaranteed
Call us for FREE Estimates
528-3144

EKSKURSIJA Į ARGENTINĄ!!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, vadovaujama Wal-
ter Rask - Rasciausko, organizuoja kalėdinę ekskursiją į Buenos
Aires. Norintieji aplankyti savo gimines Argentinoje, su jais at-
švęsti Kalėdas ir sutikti Naujus Metus prašomi skubiai registruotis.

Kaina asmeniui \$656.90 — išskrendame į Buenos Aires gru-
odžio mėnesio 19 dieną. Galėsite viešėti Argentinoje nuo 14-os iki
28-ų dienų, ir jei pageidaujate, pavieniui grįžti atgal į šiaurės
Ameriką.

Kreiptis į: AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Telefonas 238-9787

Norintieji sudaryti iškviatus giminėms iš Lietuvos apsilanky-
mui Amerikoje patariame pradėti rūpintis žiemos metu. Dėl infor-
macijų šiuo reikalu skambinkite į mūsų įstaigą.

Chrysler- Plymouth Prices start at

\$1915*

*\$1915, Manufacturer's suggested retail price for a Cricket
available at selected Plymouth dealers. Price excludes state
and local taxes, destination charges, and dealer new-car
preparation charges.

AUTHORIZED DEALERS CHRYSLER
MOTORS CORPORATION

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALIANT — SATELITE — STATION WAGONS
ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

Pirkite dabar, kai kainos yra žymiai sumažintos 1971 metų visiems
automobiliams prieš pasirodant naujiems 1972 modeliams.

4030 Archer Avenue

Tel. — VI 7-1515

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar-
nauja taupymo ir namų
paskolų reikalais visas
mūsų apylinkes. Dėkoja-
me Jums už mums paro-
dytą pasitikėjimą. Mes
norėtume būti Jums nau-
dingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki
\$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

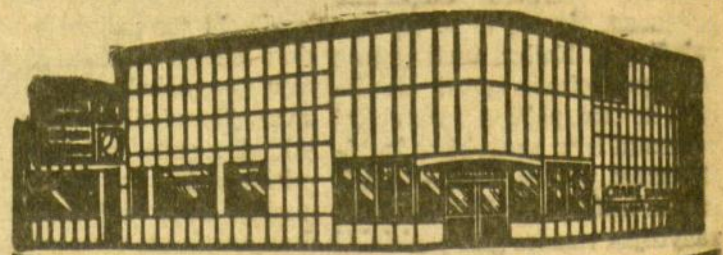
5%

All accounts com-
pounded daily —
Passbook Savings
paid quarterly.

6%

2 Years Savings
Certificates
(Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Me-
ty Certificate sąskaitas
Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas divi-
dendų mokamas už
investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

POVILUI GAUČIUI 70 METŲ

Mūsų dienraščio skaitytojus gausiais beletristikos ir poezijos vertimais bei originaliais straipsniais gražiai praturtina Povilas Gaučys, kuris lapkričio 18 d. sulaukė 70 m. amžiaus. Gimęs 1901 m. lapkr. 18 d. Vyžuonose. Sukaktyvininkas įsiriškioja į eilę mūsų diplomatų, kaip Savickis, Šeinius, Baltrušaitis, kurie buvo ne tik veikdūs diplomatinėje srityje, bet ir kūrybingi kultūrininkai literatūros pasaulyje.

P. Gaučys yra buvęs vicekonsulas Daugpilyje, konsulas Buenos Aires mieste, pasiuntinys sekretorius P. Amerikai, konsulas Sao Paulo mieste. Kaip talentingas plunksnos žmogus, nuo 1938 m. parkviestas dirbti Užsienio reikalų ministerijos spaudos biure, tose pareigose išbūdama iki bolševikų okupacijos. Besirūpinamas išsivijęs kultūriniais reikalais, yra daug pasidarbavęs, kad P. Amerikoje buvo įsteigta eilė lietuvių mokyklų. Tremtyje yra dirbęs L. Bendruomenės vadovybėje, būdamas net ir c. v. pirmininku, buvo Švietimo valdybos nariu, Hanau stovykloje vedė ispanų kalbos kursus, išleido ispanų kalbos hektografuotą vadovėlį. Buvo ir Lietuvių rašytojų draugijos valdybos narys.

Ypač daug kūrybingo darbštumo yra parodęs kaip vertėjas, davęs lietuviams skaitytojams

Goethės Verterio kančias, Čudovskio M. K. Ciurlionio, Aschilio Prikaltą Prometėją, Italų novelles, P. Amerikos rašytojų rinkinį Pietų Kryžiaus padangėje, Anglų ir amerikiečių rašytojų novelių antologiją ir daugelį kitų knygų.

Jo vertimų ir straipsnių yra

tilpę beveik visuose svarbesniuose lietuvių periodiniuose leidiniuose kaip tėvynėje, taip ir išsivijoje. Džiugu, kad P. Gaučys net ir sulaukęs brandžios sukaikties, pasilieka kūrybingas ir, išėjęs pensijon iš darbovietės, dar gausiau reiškiasi mūsų literatūros gyvenime. (jp).

Povilas Gaučys, vienas aktyviųjų mūsų kultūrininkų, kuriam lapkričio 18 d. suėjo 70 metų.

Rašytojui Malraux 70 metų

Rašytojas André Malraux, De Gaullo laikais buvęs Prancūzijos kultūros ministru, sulaukė 70 m. amžiaus. Jis vokiečių okupacijos metu buvo kovojančių rezistentų vadas, pulkininko slapyvardžiu. Plačiai skaitomas jo naujausias veikalas "Antimuarai", kurio antrą tomą jis kaip tik dabar rašo. Universitetų studentai mėgsta jo premijuotą romaną "Man's Fate".

Muziejai gausiai lankomi, bet slegiami deficitu

Pagal surinktus statistinius duomenis 1970 m. 9,500 JAV muziejų apilankė rekordinis žmonių skaičius — apie 700 milijonų. Muziejai stengiasi suorganizuoti patrauklesnes parodas. Pvz. Gamtos istorijos muziejus New Yorke savo parodai "Ar galės žmogus išlikti gyvas" skyrė net 650,000 dol. išlaidoms. Deja, daugelį JAV muziejų slegia deficitas. Pvz. Moderniojo meno muziejus New Yorke 1970 apyskaitiniais metais turėjo 1.2 mil. dolerių nuostolio.

• Maskvos filmų studija Kupiškėje suko filmą apie Lietuvos gamtą, etnografiją, tautosaką. (E.)

• Bulgarijoje, Plovdiv mieste, įvykusioje tarptautinėje foto parodoje bronzos medaliais apdovanoti du lietuviai foto menininkai J. Kalvelis ir Č. Montvila. (E.)

• Spalio mėn. pabaigoje Lenkijoje, Bydgošos mieste, atidaryta lietuvių dailininko Aloyzo Stasiulevičiaus tapybos darbų paroda. Darbuose vyrauja senasis Vilniaus miestas ir naujos statybos. Iš viso eksponuojami

45 darbai. Šiame mieste anksčiau jau yra veikusi grupės lietuvių dailininkų paroda. (E.)

• Spalio 19 d. Varšuvoje atidaryta Lietuvos meninės fotografijos paroda. Lietuvos foto menininkų darbai bus rodomi ir kituose Lenkijos miestuose. (E.)

• Lietuvoje išleista Donato Saukos monografija "Tautosakos savitumas ir vertė". Šią temą yra mažai tyrinėję ne tik lietuviai folkloristai, bet ir užsienio specialistai. Monografijos skyriaus liečia: dainas, pasakas, smulkiąsias pasakas, patarles, priežodžius, groteskus, satyrą, humorą. Pateikta daug pavyzdžių. (E.)

VOKIEČIŲ TEATRUOSE DRAMA APIE POETĄ

Net šešioliką Vokietijos teatrų stato Peter Weiss dramą "Hoelderlin" — apie poetą Friedrich Hoelderliną. Anksčiau teatrain statė to paties autoriaus "Marat / Sade", "Auschwitz", "Trochis ištrėmimo".

SONAUS ATSIMINIMAI APIE TOLSTOJŲ

Išėjo į anglų kalbą išversti Iljos Tolstojaus atsiminimai apie jo tėvą Levą Tolstojų. Knygą išvertė Ann Dunnigan. Pavadinimas: "Tolstoy, My Father". Kaina \$7.95.

MIRE NOBELIO LAUREATAS Svedijos mieste Uppsaloje mirė Arne Tiselius, 69 m. amžiaus. Jis 1948 m. buvo laimėjęs Nobelio chemijos premiją už atradimus, atskleidusius serumo proteino sudėtį.

RADO GERAI IŠLIKUSI ROMENŲ NAMŲ

Arceologai Doverio uoste, 12 pėdų po žemėmis, rado gerai išlikusį romėnų namą. Grindys — raudona kalkinių mišinio. Sienos 9 pėdų, papuoštos jose išpie-

tais paveikslais, manoma, yra 1,700 metų senumo.

MIRĖ BRITŲ RAŠYTOJAS HERBERT

Sulaukęs 81 m. amžiaus, mirė britų rašytojas, humoristas A. P. Herbert, autorius 62 knygų, 17 dramų, eilės dainų. Jis taip pat buvo britų parlamento narys.

PEREINA Į METRINĘ SISTEMĄ

JAV pradeda palaipsniui pereiti į metrinę sistemą. "The Journal of American Medical Association" pranešė, kad nuo 1973 m. sausio mėnesio jis skelbs visus matavimus metrini sistema. Jau ir kai kurios naujos ligoninės, pvz. Lojolos universiteto ligoninė Chicagoje, vartoja tik metrinės sistemos termometrų, svarstyklės ir t. p.

NAUJI VĖŽIO TYRIMAI

Louisvillės Medicinos mokyklos prof. dr. C. Moore, ištyręs 223 rūkančiusius cigaretes, nustatė, kad asmenys, sėkmingai pagydyti nuo vėžio, jeigu tik po to rūko, labiau yra linkę vėl susirgti burnos, gerklės, balso stygų ar plaučių vėžiu, kaip tie, kurie po sėkmingo vėžio gydymo meta rūkė.

GARSINIAI "AKINIAI" AKLIEMS

Kovai su aklumu draugijos suvažiavime buvo pademonstruoti Naujoje Zelandijoje dr. L. Kay išrasti "akiniai", kurie leidžia didelio dažnumo garso bangas ir perspėja juos dėvintį aklaį apie artėjimą prie kokios kliūtys.

Vaistai prieš žudančius kraują krešulius

Kasmet dirbtiniai širdies vožtuvų pakaitalai išgelbsti tūkstančius gyvybių tų žmonių, kurių natūralūs širdies vožtuvai yra sugadinti reumatinio drugio infekcijos. Tačiau daugeliu atvejų, gal taip penkiolikoje iš šimto, tas chirurgų triumfas virsta tragedija: kažkodėl metalinė ar plastinė dirbtinių vožtuvų medžiaga būna priežastimi, kad atsiranda kraujų krešulys. Jis gali pasiekti smegenis ir atnešti paralyžių arba atimti paciento protines jėgas. Gi kraujų krešulys, išstrigęs kojoje ar rankoje, kartais pareikalauja tą galūnę amputuoti.

Kaip skelbia "The Wall Street Journal", gydytojams pavyko su rasti vaistus, kurie beveik visiškai apsaugo nuo pavojaus susidaryti krešuliui po įdėjimo dirbtinio širdies vožtuvo. Kas svarbiausia, kad tie vaistai, atrodo, galės apsaugoti nuo bet kokių krešulių, kurie būna širdies atakos ir mirties priežastimi. Apie tai skelbia dr. Campbell Moses, JAV širdies ligų sąjungos medi-

cinis direktorius. Tas vaistas tai dipiridamole, vaistinėse vadinamas persantinu. Jis buvo paravinėjamas numalšinimui širdies skausmų. Naudoti jį kitiems tikslams dar pirma reikia susilaikyti Maisto ir vaistų administracijos leidimo, kuris duodamas po nuodugnių tyrimų.

Kuo ypač domisi studentai

Stanfordo universitetas savo naujienas studentams davė parašyti straipsnį, atsakant į klausimą, kokia tema jie norėtų rašyti knygą ir kodėl. Naujai stojančiųjų dekanas Fred Hargadon manė, kad jie rašys apie Vietnamą, ekologiją (taršą), žmonių eksploziją daugėjimą, mokyklų reformą. Tačiau daugybė studentų, net daugiau kaip 200, pasirinko temą apie krikščionybę, parodydami, kaip ir jaunoji karta domisi religija.

IŠRADIMAS SKAITYTI AKLIESIEMS

Stanfordo universiteto profesorai dr. J. Linvill ir dr. J. Bliss išrado įtaisą, kuriuo aklieji gali skaityti paprastą knygą ar laikraščio raštą. Viena ranka jie laiko mažą aparatėlį, kaip lūpų pieštukas, vesdami skersai puslapį, o kitos rankos vieną pirštą laiko pridėję prie kitos to aparato dalies, kurioje ir pirštą išlenda atitinkamos adatelių grupės pagal tai, per kokias raides pirmoji ranka veda aparato dalį.

Naujai atremontuota ir naujos prekės
COMMUNITY PHARMACY
Lietuviškai kalbantys farmacininkas.
Hyper-Allegenic kosmetika.
Dovaniniai dalkai — Sveikimo kortelės
5000 W. 16th St. — Tel. 652-0951

GELES

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

ADELIN'S CARD & GIFT SHOP
Didelis pasirinkimas sveikintinių kortelių: Paramount — Gibson — Rustcraft.
Didelis patalymas puikų dovanų, kaip tai stiklinių statulėlių.
3456 W. 63rd St. Tel. 778-6604

A & A Variety
Special on Guitar and Amp \$39.95!
Drums & Bongos
Panasonic Radios and Tape Recorders.

Drugs, Sundries, Health and Beauty Aids and Wigs. Open Mon. Thurs. and Fri. 9 a.m.-9 p.m., Tues., Wed. and Sat. 9 a.m.-6 p.m., Sun. 10-5
3425 So. Halsted St. 847-6311

NOW IS THE TIME TO SAVE ON FUEL With

ALUMINUM SIDING

NEW IMPROVED BAKED ENAMEL ALUMINUM SIDING.
With many, many times its small cost with increased fuel savings. Adds structural strength and rigidity to your walls. You'll really save on maintenance! Insulating qualities are excellent. Your home will be cooler in summer, warmer in winter. Truly a wonderful, worthwhile savings for all budget-minded homeowners.

ANY STYLE HOUSE
For 1,000 sq. ft. coverage Labor and Materials
***\$399**
from

FREE! 6 Triple Track Storm Windows and Two Storm Doors Choice of Color
NO EXTRAS! PRICE INCLUDES MATERIALS AND LABOR!
Completely Installed
CREDIT TERMS ARRANGED
*30 Year Unconditional Non-Prorated Full GUARANTEE

CALL LIBERTY BUILDERS
6328 No. Cicero Ave., Chicago, Ill. 60646
Phone Today **545-7950**
Come In

Vytauto Kasiulio paroda

(Atkelta iš 3 pusl.)

džiaugsmą, bet galutiniam rezultate tas džiaugsmas nepasirodė, ir kūriniai lieka liūdini.

Kai meno pasaulis šiais laikais verda ir kunkuliuoja, savaitėm gimsta ir miršta naujos srovės, dailininkai išsijuoje bando naujas priemones ir idėjas, net mesdami į šalį visa tai, kas iki šiol konstatavo meną, dail. Kasiulis tačiau, atrodo, išliko visiškai šito nepalietas, pastovus. Jo kūriniai tebėra originalūs ir asmeniškai, bet tuo pačiu matyti tam tikras kartojimasis, o tai įvyksta, kai dailininkas nustoja ieškoti, bandyti ir tobulėti. Ir dail. Kasiulio kūryboje jaučiasi tam tikras stabtelėjimas, susivaržymas. Didelių talentų žmonės neturėtų leisti sau nei stabtelėti, nei ilsėtis, nei pavargti, nes jų kūryba žmonijai yra per daug reikalinga.

Religinių knygų ir apskritai tikybinių spaudinių siuntos į Čekoslovakiją gražinamos atgal, su pašto antspaudu: "Atsisakė priimti". Sovietų okupuotojė Čekoslovakijoje birž. 17 d. išleistas įsakymas užsienio religinių spaudinių neįsileisti.

UNCLE FRED'S ARCO

"UNDER NEW MANAGEMENT — ASK FOR LOU"
• SPECIALTY BRAKES
• Front End Alignment Including Ball Joints, Idler arm, Tie rod
• WINTERIZING
• Sun Machine Tune Ups
• GOOD FEAR Tires and Complete Line of ARCO Products
• WHEEL BALANCING
• WE HAVE MOST AUTO PARTS
Go With The GO POWER Specialist.
Ask For LOU At
5353 S. Kedzie, 471-2666

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ

LIETUVĄ
Geriau negu grynai pinigai ar bet kokie dailiniai

SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.

Pirma jums apie tai pasakėme, o jūsų giminės sako "taip".

Su specialiais Rublių Pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už daugelį reguliarios kainos. Panašiai, jei nurykėte į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol. ar net ir daugiau. Pilnai garantuota ir apdrausta. Tikrai Intertrade Express Corp. duoda jums kuo geriausią patarnavimą. Sie Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms į namus už 3 savaites.

KAINA \$2.13 už vieną Specialų Rublį

Visiškai jokių kitų primokėjimų.

Reikalaukite mūsų NEMOKAMO ILLUSTRUOTO KATALOGO.

Užsakykite Dabar.

Užsakykite Tik Per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N. Y. 10010
Tel. — 982-1530

Labai svarbu! AUTOMOBILIAI

Tik trumpam laikui
MOSKVITCH 412IE \$2,995.00
ZAPOROZHETS ZAZ 966 \$1,895.00

Gaunami labai ribuoti skaičiai — Tad NELAUKITE — Užsakykite DABAR.

Reikalaukite mūsų Specialų Biuletėnų.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

SAVINGS
INSURED

Serving the Lithuanian Community
37 years with personal attention.
4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632 Tel. LA 8-8248

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
nuo 9 iki 6 val vakaro Sekmad. atidaru 12 v iki 5 v p p
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienoms

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3 9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7 1741-7

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME — TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345 6

410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-0

AIRKATĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

4314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-667

4424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4848 S. CALIFORNIA AVE Tel. LAfayette 8-357

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-340

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

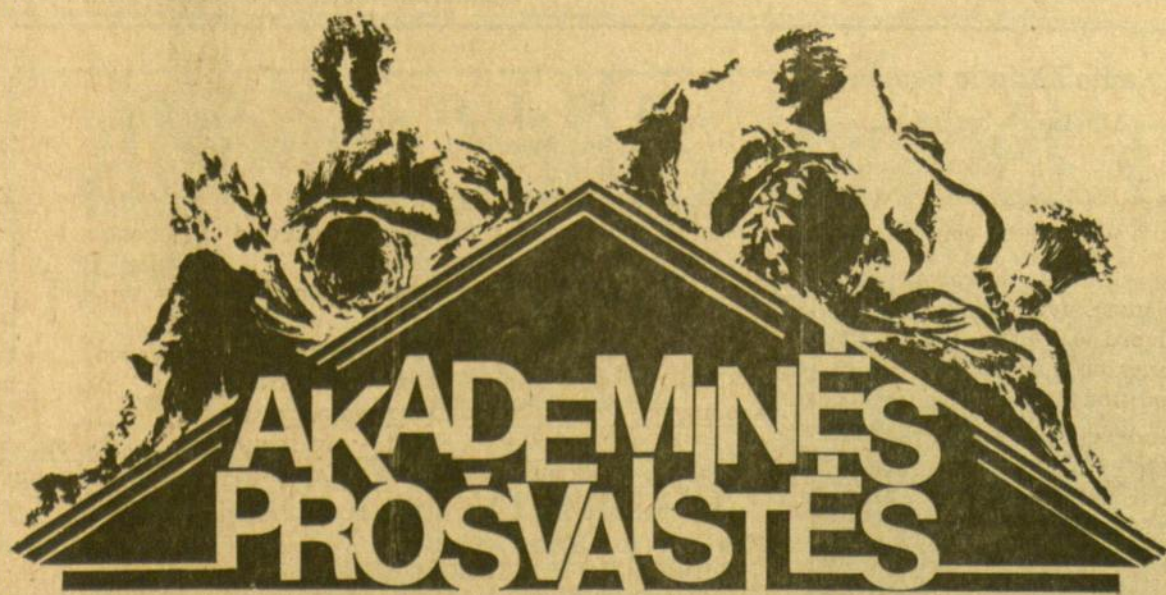
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. OLYmple 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street, South Holland

10821 South Michigan Avenue Chicago

TEL. — CO 4-2228

REDAGUOJA JŪRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKL EY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

ISPŪDŽIAI IŠ MAŽAI TAIKINGO PAX ROMANA SUVAŽIAVIMO

Pax Romana tarptautinis katalikų sąjūdis, pasidalinęs į dvi pagrindines dalis: IMCS — apimančią studijuojantį katalikų jaunimą ir ICMICA — jungianti baigusius aukštųjų mokslus. Šio sąjūdžio tikslas buvo jungti katalikų studentiją ir tarptautinę akademinę bendruomenę.

Pasibaigus pirmam pasauliniam karui ir iškilus artimesnių tautų bendravimo idėjai, 1921 m. Fribourge Šveicarijoje, įvyko pirmasis Pax Romana suvažiavimas, kuriame buvo atstovaujama 20 valstybių. Atvykusieji užsilaikavo ieškoti metodų skleisti krikščionišką dvasią universitetinėje aplinkoje, atkreipiant pagrindinį dėmesį į religinį ir intelektualinį auklėjimą.

Pradiniuose savo veiklos metuose, 1921-1939, Pax Romana siekė trijų pagrindinių tikslų: 1. išgilinti krikščionybės principus ir juos pritaikyti laiko dvasiai, 2. apšviesti universitetuose, ir 3. aktyviai pasireikšti varginguose kraštuose. Jau 1935 m. Pax Romana buvo centras katalikų judėjimo visame pasaulyje.

Po antrojo pasaulinio karo, pasaulyje imta didelį dėmesį skirti technologijos pažangai. Atsižvelgiant į laiko dvasią, Pax Romana taip pat keitė savo kryptį. Iki pasaulinio karo sąjūdžio galvą buvo grynai europietiškas, o pasibaigus karui, žvilgsnis buvo atkreiptas į kitus kontinentus. Šalia misijos idėjos varginguose kraštuose kilo mintis kiekvienam jų išvystyti grynai savasias pažinimo, jungiant jas su pasauline raida.

Panašios mintys lietė ir Pax Romana veiklą. Buvo manyta, kad didžiausią įtaką sąjūdyje turės II Vatikano suvažiavimas. Iš tikrųjų tai nepasitvirtino.

Jau praėjo 50 metų nuo Pax Romana įsteigimo. Šio laikotarpio bėgyje ir jos kryptis yra smarkiai pasikeitusi. Ypatiną įtaką sąjūdžio veiklai turi studentų judėjimas (student movement). Šiandien kryptis nebėra grynai religinė ir intelektualinė. Šiuo metu veikla yra labiau socialinė, net politinė. Veiklos dėmesys skirtas yra individui ir problemai, kaip jis, būdamas masėje, gali pagerinti pasaulį.

Šių metų liepos 4-18 d. įvyko Pax Romana suvažiavimas Šveicarijoje. Pagrindinė suvažiavimo tema buvo "Išlaisvinimas". Tema buvo padalinta į penkis dalis.

1. Pasaulio studentas, vergijos ieškantis laisvės
2. Visuomenė ir spaudos metodai.
3. Kritiškas žvilgsnis į studentų judėjimą.
4. Tikėjimo išreiškimas ir kova, gyvenant spaudoje
5. Kritiškas žvilgsnis į žmogų ateities perspektyvoje

Suvažiavime išryškėjo, kad pagrindinis studentų dėmesys buvo iškėlimui galimybių akty-

Tėv. Gediminas Kijauskas, SJ, Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkas ir Studentų ateitininkų sąjungos Centro valdybos Dvasios Vadas.
Nuotr. K. Razgaičio

viai dalyvauti studentų judėjime, nes tikslai toje struktūroje gali būti išlaisvinti patį individą. Suvažiavimo dalyvių galvojimu, išlaisvinimas turi vykti socialinėje, politinėje ir ekonominėje plotmėse. Šį išlaisvinimo užsilaikavimą įgyvendinti studentas pradeda jau universitetiniame gyvenime.

I praėjusį Pax Romana kongresą studentai buvo suvažiavę iš įvairių kraštų su įvairiomis savo mintimis. Vyraujanti mintis tačia buvo, kad universitetas atlieka savo paskirtį, jeigu studentą įtraukia į socialinę ir politinę veiklą. Universiteto pagrindinis uždavinys turėtų būti socialinė gerovė. Dalyvių galvojimu, dabartinė universitetinė santvarka apriboja žmogų, jeigu jis pasistato tik mokslą pagrindiniu tikslu. Taigi į patį akademinį auklėjimą mažai dėmesio tereikia kreipti. Akademinis auklėjimas tiksliai suteikia geras asmeniškas gyvenimo sąlygas ir tiesiogiai nepadaeda tiems, kurie gyvena vergijoje. Tik klausimas kyla, kaip neišsimoklines, neapsisikaitęs žmogus gali pagerinti žmonijos būvį?

Idomu pastebėti, kad apie 86 proc. šio kongreso dalyvių augė akademinėje pasiturinčioje aplinkoje, ir niekada nebuvo susidūrę su tuo vargingu pasauliu, kurį jie nori dabar pagerinti.

Suvažiavimo metu, buvo parodytas akivaizdus nusistatymas prieš Jungtines Amerikos Valstybes. Į Ameriką buvo daug kur žiūrima kaip į kapitalistinį ir imperialistinį kraštą. Pagrindinė analizė vyko dviejose plotmėse: rasinėje ir ekonominėje.

Rasinė nelygybė, girdi, yra patikrinusi individo laisvę. Tai atsišpieja ir ekonominėje struktūroje, nes pasidarę darbų stoka juo didesnis yra naivus ir paviršutiniškas, nes jiems prieš akis stovi tik vienas žodis kapitalistas. Tie patys asmenys, kurie kongrese reikė stiprų nepasitenkinimą Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis, norėjo, kad Amerika, turėdama aukštą ekonominį lygį, turėtų prisidėti prie išlaisvinimo veiklos ir kituose kraštuose.

Arčiausiai čia pasireiškė Pietų Amerikos atstovai. Analizuodami savo padėtį, pietų amerikiečiai jautė, kad nuolatos aplink juos vyksta klasių kova, ir telieka viena išeitis — revoliucija. Ypač Brazilijoje studentai nori panaikinti dabartinę politinę santvarką. Atrodė, kad savo padėtį jie yra išstudijavę marksistinėje terminologijoje.

19 šimtmetyje, priimdami tam tikrą demokratijos formą, betgi daugiausia laiko išgyvenę karinėse diktatūrose, marksizmo pietų amerikiečiai laiko gana priimtinu, nes marksistinė filosofija, jų galvojimu, siekia klasių lygybės. Yra studentų, kurie yra įsirašę į tuos politinius judėjimus, kurie vadovaujami marksistinėmis idėjomis, jie laukia socializmo.

Bet peršasi išvada, kad jie tuo pačiu šaukiasi komunizmo, neatšizvelgdami į tai, kas yra įvykę Rytų Europoje.

Didžiausias trūkumas suvažiavime pasireiškė religinėje plotmėje. Dalyvių supratimu, tikėjimas ir religinis auklėjimas yra tik tada svarbus, kai jis veda prie politinio užsilaikavimo. Kristų reikia pažinti kaip pasaulio išlaisvintoją, ir krikščionis, sekdamas jo pavyzdžiu, gali prisidėti prie žmonijos išlaisvinimo, įsijungdamas į politinę ir socialinę veiklą.

Studentai, atvykę iš Ceylono, pareiškė, kad krikščionys ir marksistai turėtų veikti kartu, nes abiejie siekia panašius tikslus.

Trūkumas pasirodė tame, kad studentai nėra visai įsigilinę į savo tikėjimą. Afriekiečiai išskėlė čia mintį, sakydami, kad pagrindinė problema yra nesupratimas Kristaus mokslo ir menkos pastangos tikėjimą išstudijuoti.

Užuot susirūpinus klausimu, kodėl yra įvykusi krizė jauno žmogaus tikėjime, dėmesys buvo kreiptas į galimybes panaudoti tikėjimą politiniam užsilaikavimui. Religinis apaštaliavimas, kaip vienas iš pagrindinių Pax Romana tikslų, šiandien, atrodo, yra beveik pranykęs.

Suvažiavime pasirodė studentų frustracija, nes jautėsi kad užsilaikavimai nėra įgyvendinami. Dalyviai nesuprato savo studentiškos pareigos, nesuprato, kad universitetinis pasaulis nėra pirmiausia socialinės ir politinės veiklos centras, o yra tam tikra aplinka, kur jaunuolis pasiruošia gyvenimui.

Yra nesunku studentams "užsilaikavimui" išlaisvinti pasaulį iš vergijos, nes jie tere susipažinę tik su maža dalimi realaus gyvenimo. Iš to kyla politinis naivumas ir spontaniškas idealizmas. Studentų judėjimas sugeba užsilaikavimui studentus, bet jame trūksta aiškių tikslų ir testinumo.

Noras pagerinti žmonijos būvį yra kilnus. Bet rezultatai tik mažai pasiekiami. Studentai dažnai pamiršta, kiek pasaulis jau yra pažengęs.

Norėdami pakeisti politines ir socialines institucijas, studentai turėtų išsamiškai savo pareigą visuomenei. Nes tos pačios institucijos, kurios yra jų naikinamos, tarnauja patiems studentams.

Pasaulio studentija turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad studento pirmoji pareiga yra išsimokslinti, nes tik tai išsilavinęs žmogus sugebės kelti ir pasaulio pažangą.

Dabartinė Pax Romana sąjūdis džio kryptis iškso savo pagrindų socialinėje ir politinėje arenoje, nes šių dienų dvasia yra primiršusi tikėjimą, kaip gyvenime pirmaujantį principą.

Visuomenė užsilaikuoja studentą politinei ir socialinei veiklai, bet ji studento šiai veiklai nepaaužia. Užtuot užsilaikavimą politiniais darbais, Pax Romana są-

Jokiom vergijom nesurakinamos žmogaus laisvosios dvasios simbolis — paukštis. Laisvės siekusį Simą Kudirką prisiminkime Chicagoje šį sekmadienį Jaunimo centre po 11 val. Mišių.
Nuotr. V. Valaičio

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS ČIA PAT

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos XXI suvažiavimas įvyks Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio mėn. 25, 26, 27 ir 28 dienomis, Toronte, Downtowner Motor Inn.

Suvažiavimo programa:
Ketvirtadienis, lapkričio 25 d.
2:00 val. p.p. — Registracija (Downtowner Motel). Registracijos mokestis 4 dol.

7:30 val. p.p. — Šokiai — Vyno ir sūrio balius (St. Johns Hall, 941 Dundas St. W.)
Penktadienis, lapkričio 26 d.
10:00 val. r. — Darbo posėdis
11:00 val. r. — Suvažiavimo atidarymas, Centro valdybos pranešimas
12:00 val. p. — Paskaita: "Ką reiškia Lietuvių studentų sąjunga?"

2:00 val. p. p. — "Ethnic Subcultures" — Dr. R. Krickus (The National Center of Urban Affairs, Washington atstovas).

4:00 val. p.p. — "Ethnic Studies, New Trends and Opportunities in this Field" — Dr. Hod-

gkins, Geography, Kent State, Ohio.
7:00 val. v. — Skaidrės — R. Šlezo ir A. Antanavičiaus
8:00 val. v. — Šokiai (Golden Ballroom)
1:00 val. r. — "Folk-night-cap"
Seštadienis, lapkričio 27 d.
10:00 val. r. — Darbo posėdis
11:00 val. r. — II P.J.B.J.K. pirmininko Romo Sakadolskio pranešimas ir Jaunimo kongreso svarstomieji darbai
2:00 val. p. — Simpoziumas: "Išpūdžiai iš Lietuvos"

4:00 val. p. — Algio Rukšėno knygos apie S. Kudirką prisatymas — pristato autorius

7:00 val. v. — Balius (Golden Ballroom) meninę programą atliks Windsoro Mergaičių Kvartetas.

Sekmdadienis, lapkričio 28 d.
1:00 val. p. — Suvažiavimo uždarymas
2:00 val. p. — Pamaldos višbutyje

A.S.L.S.S. Centro valdyba ragina visus studentus vykti suvažiavimui. Be Jūsų dalyvavimo ir paramos nei suvažiavimas, nei tolimėnis organizacijos gyvastingumas neįmanomas.

Įėjimas į salį nemokamas. Jūs turite turėti prie savo pagrindinių tikslų: auklėti jaunąją religinę ir intelektualinę sritį.

Šiandieninis universitetas ir aplinka mažai tesirūpina tikėjimu. Pax Romana kaip tik turėtų padėti studentui suprasti pasaulį krikščioniškos pasaulėžiūros šviesoje. Tikslai šį uždavinį atlikti, sąjūdis atrastų savo prasmę.

Laima Nainytė

Algis Norvilas, Jaunimo kongreso Akademinės programos komisijos pirmininkas.
Nuotr. R. Cepulio

1971 - 1972 METŲ MŪSŲ STUDENTŲ ORGANIZACIJŲ VALDYBOS

Pereitą savaitgalį Clevelande įvyko Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavimas, kuriame buvo išrinkta ir 1971-1972 metų centro valdyba.

Studentų Ateitininkų sąjungos centro valdybą dabar sudaro šie asmenys:

Dvasios vadas: Tėv. Gediminas Kijauskas, S.J.

Pirmininkė — Jūratė Jasaitytė.

Vicepirmininkas — Antanas Razma

Vidaus reikalų sekretorė — Augusta Šaulytė

Užsienio reikalų sekretorė — Lina Kriaučiūnaitė

Specialių reikalų sekretorė — Dalia Jasaitytė

Centro draugovės reikalai — Jolita Kisieliūtė

Izdininkai — Rimas Čepulis ir Pijus Stončius

Spaudos — informacijos centras — Saulius Kuprys ir Roma Olšauskaitė

Korespondentė — Danguolė Stončiūtė

Nariai: Jurgis Bradūnas, Algis Šimaitis ir Antanas Razgaitis.

Akademių Skautų sąjūdžio Korp. Vyties valdybą sudaro: Pirmininkas — senj. Viktoras Štuopys

Vicepirmininkas — senj. Vacys Garbonkus

Izdininkas — senj. Vladas Zukauskas

Kandidatų globėjas — fil. Rimas Grižkelis.

Akademių "Skautų" draugovės valdybą sudaro:

Pirmininkė — Daina Baraitė

Vicepirmininkė — Gina Sabaliūnaitė

Sekretorė — Jūratė Eidukaitė

Izdininkė — Zita Kalnaitė

Korespondentė — Lidija Jadviršytė.

Kandidatų globėja — Virginija Zukauskienė

L.S.T. Korpl. Neo-Lithuania vyriausią valdybą sudaro:

Pirmininkas — fil. Jonas Valčiūnas

Vicepirmininkė — senj. Audronė Pavilčiūtė

Izdininkas — fil. Bronius Kasakaitis

Sekretorius ir spaudos reikalai — fil. Juozas Jurevičius.

Arbiter Elegentiarum ir jaunimo reikalai — fil. Edvardas Modestavičius.

L.S.T. Korpl. Neo-Lithuanios Chicago skyriaus — 1971-1972 valdybą sudaro:

Pirmininkas — fil. Alvydas Jonikas

Vicepirmininkas — senj. Romas Česas

Izdininkas — fil. Vaclovas Mažeika

Sekretorė — senj. Vilgailė Lauraitytė

Narys — senj. Algirdas Augailas.

APIE STUDENTO POILSĮ LIETUVOJE

Ar lietuvis studentas Lietuvoje gali tapti kultūringu? — tokį klausimą J. Bulota spalio 10 d. svarstė "Kornj. Tiesoje". Jis pažymi, kad studentai nepaprastai apkrauti paskaitomis, kitais užsiėmimais ir jiems belieka mažai laiko domėtis dar ir kultūros dalykais. Studentas per metus, pasak Bulotos, turi tik 80-110 poilsio dienų. Gamybinė praktika vasaros darbo ir poilsio stovyklos ir kitos priemonės studento vasaros atostogas paverčia abejotinu poilsiu.

Jau žinoma, kad Lietuvos studentai vasaromis "kviečiami" vykti į vadinamas darbo ir poilsio stovyklas. Jie dirba ne tik pačioje Lietuvoje, bet ir vad. "socialistinėse šalyse (Lenkijoje, Bulgarijoje), net ir tolimame Altajuje, Turkmenijoje ar Kamske, kur tikimasi pastatyti didelę automobilų įmonę.

Ar studentai ten pailsi? Anot

Bulotos, tos stovyklos geras dalykas, bet su tam tikromis išlygomis. Pasirodo, rezultatai nevisuomet tokie, kokių laukiama. Taigi, teigiama: "Studentas iš tokių stovyklų neretai grįžta išsiblaškęs, bet ne pailsėjęs. Rudenį jis ateina į auditoriją, kur jo laukia paskaitos, įtemptos studijos, visuomeninis darbas (pridurkime, partijos vairuojamas agitacinis ir kitoks darbas — E. Inf.), bei kiti malonūs ir nemalonūs, privalom ir neprivalom dalykai". Tai paskelbta laikraštyje, kuris visą vasarą skelbė: vykit į stovyklas, ten jūs laukia poilsis, romantika (ypač Sibiro srityse) ir pan.

J. Bulota, pagaliau, pripažįsta, kad nors ir labai nemalonu, bet daug problemų, susijusių su kultūrininko paruošimu, — užmirštos ar sprendžiamos formaliai. Studentų Lietuvoje bus dar daugiau ir jų darbo diena būsianti dar labiau apkrauta. (Elta).